

«ЎЗИГА ТҮҚ
ОДАМНИНГ
«ҚҰЛИ ЭГРИ»
БҮЛМАЙДИ»

5

«НЕГА ҲАР БИР
МАҲАЛЛАНИНГ
ЎЗ ВЕБ-САЙТИ
МАВЖУД ЭМАС?»

10

«АВВАЛЛАРИ
ШАҲАРДА
ЯШАСАК-ДА,
УЯЛАРДИК...»

14

«СЕРИАЛЛАР
ОИЛАЛАРНИ
ПАРОКАНДА
ҚИЛЯПТИ...»

16

НЕГА БАРЧА МАҲАЛЛАДА
ИЖТИМОЙ ХОДИМЛАР
ИШ БОШЛАМАДИ?

3

«РАИС РОЗИЛИК БЕРГАЧ,
ХОДИМ ТАЪТИЛГА
ЧИҚСА...»

7

Mahalla

ИЖТИМОЙ-СИЁСИЙ,
МАЊАВИЙ-МАЪРИФИЙ
ГАЗЕТА

#40 (2126) | ШАНБА, 7 ОКТЯБРЬ 2023 ЙИЛ

WWW.UZMAHALLA.UZ

«МАҲАЛЛА ЕТТИЛИГИ»:
ИЖТИМОЙ ҲИМОЯДА МУАММОЛАР
ҚАНДАЙ АНИҚЛАНАДИ?

3

ҲУРМАТЛИ МАҲАЛЛА РАИСЛАРИ!

ЎЗБЕКИСТОН МАҲАЛЛАЛАРИ РАИСЛАРИНИНГ
ҲАҚИҚИЙ МИНБАРИ, ОШКОРА МУЛОҚОТ МАЙДОНИ
БҮЛГАН «МАHALLA» ГАЗЕТАСИ ВА «МАHALLA KO'ZGUSI»
ЖУРНАЛИГА 2024 ЙИЛ УЧУН ОБУНА БҮЛИНГ!

ҲАР ИККАЛА НАШРНИНГ ЙИЛЛИК ОБУНА НАРХИ
ЎЗГАРИШСИЗ ҚОЛДИРИЛДИ:

«МАHALLA» ГАЗЕТАСИ – 600 000 СҮМ;

«МАHALLA KO'ZGUSI» ЖУРНАЛИ – 400 000 СҮМ.

МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР:

71 233 39 89, 71 233 10 92, 97 146 02 07

Маҳалла институтиниң жамият ҳәётида тутган ўрни

**ПОЙТАХТИМИЗДА КАМБАГАЛЛИКНИ ҚИСҚАРТИРИШ ВА БАНДЛИК ВАЗИРЛИГИ ТАШАББУСИ БИЛАН АНА ШУ МАВЗУГА
БАҒИШЛАНГАН ХАЛҚАРО ФОРУМ ТАШКИЛ ЭТИЛДИ**

Халқаро форумда вазирлик масъуллари, Олий Мажлис Конунчилик Ҳалатаси депутатлари, Жаҳон банки, UNICEF ва БМТ Тараққиёт дастурининг Ўзбекистондаги ваколатхонаси вакиллари иштирок этди. Тадбирда маҳалла институтиниң жамият ҳәётида тутган ўрни амалий ишлар мисолида таҳлил этилди, мазкур институтни янада тақомиллаштириш борасида олиб борилаётган ишлар, хорижий тажрибалар ҳақида мълумотлар берилиб, ўзаро тажрибалар алмашиди.

Рустам ЮСУПОВ.

— Президент Шавкат Мириёев раислигига «маҳаллабай» ишиш тизимини янада кучайтириш масалалари юзасидан ўтказилган видеоселектор йиғилишида «маҳалла бешлиги» тизими ўз самарасини бераётгани қайд этилиб, эндиликда маҳалла бошқаруви янги ёндашувлар асосида амалдаги «бешликка» солиқи ва ижтимоий ҳодим ҳам қўшилиб, биргаликда «маҳалла еттилиги» ташкил қилинишини таъкидлаб ўтди, — деди Камбагалликни қисқартириш ва бандлик вазири ўринбосари Раъно Турдибоева. — Қайд этиши жоизи, мазкур видеоселектор йиғилишида «Маҳалла еттилиги»нинг вазифалари аниқ белгилаб берилиб, маҳалланинг ваколат ва масъулияти янада кенгайтирилди. Колаверса, «Ўзбекистон – 2030» стратегияси-

да 2024 йил 1 январдан бошлаб, босқичма-босқич барча шахар ва туманларда «Маҳалла бюджети» тизими жорий этилиб, туман ва шахар бюджетларига тушадиган солик тушумларининг бир қисми маҳаллаларининг ижтимоий-иктисодий муаммоларини ҳал қилиш жамғармаларига жалб этилади. Бундан ташқари, «Ташаббуси бюджет» амалиётини ва маҳаллаларнинг молиявий мустақиллигини кенгайтириш учун Давлат бюджетидан 10 трилион сўм, шундан «Обод қишлоқ» ва «Обод маҳалла» дастурлари учун камида 4 трилион сўм миқдорида маблағлар ўйналиримоқда. Бу ҳам бўлса, маҳалла институтини жамият ҳәётида тутган ўрнини янада мустаҳкамлашга, унинг мавқею юксалишига хизмат қиласди.

Форумда сўз олган Олий Мажлис Конунчилик палатасининг Демократик институтлар, нодавлат ташкилотлар ва фуқароларнинг

ўзини ўзи бошқариш органлари кўмитаси раиси Шуҳрат Бафаевнинг таъкидлашича, сўнгги 6 йилда соҳа фаолиятига оид жами 85 та, жумладан, Ўзбекистон Республикасининг 7 та Конуни, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 21 та Фармон ва Қарорлари ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг 57 та қарор ва фармойишлари қабул қилинган. 60 дан ортиқ конунчилик ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритилган.

Фуқароларнинг маҳалла ҳәётидаги иштирокини кучайтириш, ижтимоий-сиёсий фаоликларини ошириш, фуқаролик жамиятининг таянч устуни ва чинакам ҳалқчил тузилемаси бўлган маҳалла институтини янада қўллаб-куватлашда ҳалқаро ҳамжамият билан ҳамкорликни кенгайтириш буғунги куннинг долзарб масалаларидан биридир. Шу боис соҳага оид хорижий давлатларнинг илфор тажрибаларини умумлаштириш ҳамда маҳалла институти фаолиятини тақомиллаштириш, долзарб вазифаларни ҳал этишда ушбу ноёб тузилманинг роли ва аҳамиятини кучайтириш форумнинг асосий мақсади сифатида қайд этилди. Бу борада Ҳанис Зайдель жамғармасининг Ўзбекистондаги

ваколатхонаси офиси раҳбари Жавҳар Дўстовнинг Германия тажрибаси ҳақидаги тақдимоти кўпчиликда қизиқиш ўйғотди.

Таъкидланишича, Германияда маҳалла институтига ўхшаш «Гемайдени» деган тузилма бор. Дастрлаб Германияда 1965 йил 7000 та Гемайдени (маҳалла) бўлган бўлса, кейинчалик 2031 тага камайган. Гемайденининг ўз бюджети бўлиб, у маҳаллий солик тушумлари хисобига шакллантирилади. Шунингдек, ўз маҳалласи доирасида қарор қабул қиласди, назорат ва озодалик масалалари жавоб беради. Кези келганда чора кўриши ҳам мумкин. Ўз бошқарувидаги ходимлар сони, штатлар жадвалини ўзи мустақил қиласди.

Унинг функционал вазифалари кўйидаги:

- ўз маблағлари хисобига ва ўз жавобгарлиги остида мустақил тадбирлар ташкил қиласди;
- маҳалла ташкилотчилигини олиб боради;
- ҳусусий корхоналарни қўллаб-куватлашди;
- маҳалла фаолиятини мустақил ташкил қиласди;
- маҳаллаларро ҳамкорлик қиласди;

МАЪЛУМОТ

Микромарказлар учун жойлар аукцион орқали берилади

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 25 июлдаги «Маҳаллаларда саноат, ҳунармандчилик, касаначилик ва чорвачилик микромарказларини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига асосан жами 421 та маҳаллада юридик шахс мақомига эга саноат, ҳунармандчилик, касаначилик ва чорвачилик микромарказлари давлат мулки обьектлари ва ер участкаларида ташкил этилиши белгиланган.

Қарорга кўра, тадбиркорларга микромарказлар учун жой электрон онлайн-аукцион орқали 5 йил муддатга ижарага берилади. Бунда ўз маблағлари ҳисобидан обьектни реконструкция қилиш ёки капитал таъмирлаш ёхуд ер участкасида бино-иншоотларни қуриш, микромарказда саноат, ҳунармандчилик, касаначилик фаолият йўналишлари бўйича камида 10 та ёки чорвачилик йўналиши

бўйича камида 3 та иш ўрнини яратиш ва таъминлаб бориш шартларини қабул қилишлари талаб этилади.

Фойдаланишга топширилган кундан 3 йил муддатга ташкил этилган микромарказ обьектлари ва улар жойлашган ер участкалари бўйича юридик шахслардан олинадиган ер солиги ва мол-мulk солиги учун солиқ ставкаси 50 фоиз миқдорида қўлланилади.

Қарор талабларидан келиб қишиб, «e-auktion.uz» электрон савдо платформасида давлат мулки обьектлари ва ер участкаларини микромарказлар фаолиятини ташкил этиш учун ижарага бериш мақсадида алоҳида модуль ишлаб чиқилган. 61 та давлат мулки обьекти ҳамда 522 та ер участкалари савдога чиқарилиши таъминланди.

Бошланғич нархи 145,4 миллион сўм бўлган 32 та

давлат обьекти 796,9 миллион сўмга сотилган бўлса, бошланғич нархи 2,7 миллиард сўмлик 219 та ер участкаси 6,7 миллиард сўмга сотилди.

Хозирги пайтда микромарказлар ташкил этиш учун 29 та давлат обьекти ҳамда 303 та ер участкалари савдода турибди. Тадбиркорлар «e-auktion.uz» порталидан рўйхатдан ўтган холда уларни ижарага олиши мумкин.

МОҲИЯТ

«Маҳалла еттилиги»: ижтимоий ҳимояда муаммолар қандай аниқланади?

Хар қандай инсон қайсиdir ёрдамига эхтиёж сезади. Айниқса, кам таъминланган, ижтимоий ҳимояга муҳтоj аҳоли вакилларини доимий қўллаб-кувватлаш зарур. Буғунчага бу борада ўзига хос тизим йўлга кўйилиб, «Ижтимоий ҳимоя ягона реестри» аҳборот тизими орқали бундай тоифадаги шахсларга нафақа, моддий ёрдам ахратиш ва бошқа кўмак турлари кўрсатиб келинмоқда. Куни кечча имзоланган Президент қарори билан эндиликда соҳада янги тартиблар белгиланди.

Санжар ИСМАТОВ.

Гап шундаки, давлатимиз раҳбарининг 2023 йил 28 сентябрдағи «Аҳолига ижтимоий хизматлар ва ёрдамлар кўрсатиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорига асосан, ижтимоий ҳимояни маҳалла даражасида ташкил этиш, ижтимоий хизмат ва ёрдамларни комплекс ёндашув асосида кўрсатиши, аҳолининг оғир ижтимоий аҳволга тушиб қолишининг олиндин олиш, шунингдек, ижтимоий ҳимоянинг манзиллилиги ва самарадорлигини ошириш бўйича тегиши чора-тадбирлар белгиланди.

Қарорга кўра, **2023 йил 15 октябрдан** бошлаб, дастлаб 28 та туман (шахар)да эксперимент тариқасида Президент ҳузуридаги Ижтимоий ҳимоя миллий агентлигининг «Инсон» ижтимоий хизматлар марказлари ва **ижтимоий ходимлар гурухлари кўрсатидан** ижтимоий хизматлар ва ёрдамларнинг янги тизими йўлга кўйилади. Бунда оғир аҳволга ту-

шиб қолган ва оғир аҳволга тушиб қолиши хавфи юкори бўлган шахслар ва оиласаларга бевосита маҳалла даражасида комплекс ёндашув асосида профессионал ижтимоий хизматлар кўрсатилади. Уларнинг эҳтиёжлари ва мавжуд имкониятларини баҳолаш орқали индивидуал тартибда ижтимоий хизматлар ва ёрдамлар кўрсатиши режалари ишлаб чиқилади.

2023 йил 15 октябрдан бошлаб, талабгорларни ўзгалар парваришига муҳтоj бўлган ёлғиз ёки ёлғиз кекса ва ногирончи ўзгаларни шахс деб зътироф этиш ёки бекор қилиш, шунингдек, ёлғиз кексалар ва ногиронлиги бўлган шахслар рўйхатига киритиш (ундан чиқариш) «Инсон» ижтимоий хизматлар марказларининг қарорига асосан амалга оширилади. «Инсон» ижтимоий хизматлар марказлари директорларига муайян яшаш жойига эга бўлмаган ижтимоий ҳимояга муҳтоj аҳолини Агентлик ҳузуридаги уй-жой фондига эга бўлган муассасаларга оли ой муддатгача вақтинча рўйхатдан ўтказиш хуқуки берилади.

Хужжатга кўра, **2024 йил 1 январдан** бошлаб, барча туман

(шахар) давлат хизматлари марказлари алоҳида «**Ижтимоий хизмат дарчалари**» ташкил этилади. Улар орқали ижтимоий хизматлар ва ёрдам кўрсатиш учун аризалар қабул қилиш имконияти яратилади. **2023 йил 1 декабрга** қадар «Ижтимоий ҳимоя ягона реестри» АТга «Мехр дафтари», «Саховат ва кўмак», «Ёшлар даф-

тари» ва «Аёллар дафтари» ахборот базалари, шу жумладан, ушбу дафтарларга киритилган фуқаролар ҳамда уларга тайинланган тўловлар тўғрисида маълумотлар интеграция қилинади.

2024 йил 1 январга қадар «**маҳалла еттилиги томонидан ягона саволнома асосида** маҳалла ижтимоий ҳимояга муҳтоj аҳоли муаммоларини аниқлаш тизими йўлга кўйилади. Оғир аҳволга тушиб қолган ва оғир аҳволга тушиб қолиши хавфи юкори бўлган аҳоли тоифаларини аниқлаш юзасидан Ҳукуматга таклифлар киритилади. Давлат томонидан ижтимоий хизмат ва ёрдамлар кўрсатишда **ижтимоий хизматлар кўрсатиш шартномасини** тузиш амалиёти жорий этилади.

Шу билан бирга, ногиронлиги бўлган болаларни таълимга жалб этиш, санаторийларга йўлланма беришнинг очиқлигини таъминлаш, ногиронликни белгилаш тартибини такомиллаштириш, шунингдек, ижтимоий ҳимояга муҳтоj аҳоли маңбаатини кўзлаб судга киритилган аризалар бўждан озод қилинади. Ички ишлар органларининг муайян яшаш жойига эга бўлмаган шахсларни реабилитация қилиш марказларида алоҳида **вақтинчалик бошпаналар (шелтерлар)** фаолияти йўлга кўйилади.

Умуман олганда, Президент қарори асосида ижтимоий хизматлар тизими равишида маҳалла даражасида кўрсатилади. «**Маҳалла еттилиги**» ҳудуддаги қайси оила ёрдамга муҳтоj, унга қандай кўмак кўрсатиш зарурлигини аниқлаб, ёрдам кўрсатиш чораларини кўради. Ижтимоий хизматларни «**Бир дарча**» татомили асосида бир жойнинг ўзида кўрсатиш имконияти яратилади. Ҳуллас, эндиликда кўмакка муҳтоj кишиларнинг ҳужжат кўтариб, сарсон бўлишига чек кўйилади, тегишили ёрдам уларнинг ўйига келган ҳолда кўрсатилади.

МЕНДА САВОЛ БОР...

Нега барча маҳаллада ижтимоий ходимлар иш бошламади?

Жумабой РАҲМОНҚУЛОВ,
Боёвут туманидаги
«Навбаҳор» маҳалласи раиси:

— Маҳаллаларда «Инсон» ижтимоий хизматлар марказлари ва ижтимоий ходимлар фаолияти йўлга кўйилмоқда. Аммо 1 октябрдан бизнинг тумандаги атига 2 та маҳаллада шу тизим ташкил этилди, холос. Нима учун барча маҳаллаларда ижтимоий ходимлар фаолияти бошламади?

Дилфуза СОДИҚОВА,
Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги
ахборот хизмати раҳбари:

— Дарҳақиқат, Президентнинг «Аҳолига ижтимоий хизмат ва ёрдамлар кўрсатиш тизими»ни янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» қарори билан ушбу янги тизим фаолияти тартибиға солинди. Жумладан, ижтимоий хизматлар ва ёрдамлар дастлаб йўлга кўйиладиган туманлар (шахарлар) рўйхати тасдиқланди. Яъни бу туман(шахар)ларда 2023 йил 1 октябрдан бошлаб эксперимент тариқасида «Инсон» ижтимоий хизматлар марказлари ва ижтимоий ходимлар фаолияти йўлга кўйилди.

Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларда 2 тадан туман(шахар)лар танлаб олинди. Жумладан:

Қорақалпоғистон Республикасида — Беру-

ний ва Хўжалий туманлари;
Андижон вилоятида — Андижон шаҳри Xамda Xўjaobod тумани;
Бухоро вилоятида — Қоракўл ва Пешку туманлари;
Жizzax вилоятида — Бахмал ва Фаллаорол туманлари;
Кашқадарё вилоятида — Қарши ва Дехқонобод туманлари;
Навоий вилоятида — Конимех тумани ва Навоий шаҳри;
Наманган вилоятида — Косонсой ва Чуст туманлари;
Самарқанд вилоятида — Пахтachi тумани ва Каттакўрон шаҳри;
Сурхондарё вилоятида — Термиз шаҳри ва Узун тумани;
Сирдарё вилоятида — Ховос тумани ва Гулистан шаҳри;
Тошкент вилоятида — Янгийўл ва Тошкент туманлари;
Фарғона вилоятида — Данғара тумани ва Фарғона шаҳри;
Хоразм вилоятида — Урганч ва Янгибозор туманлари;
Тошкент шаҳрида — Олмазор ва Мирзо Улубек туманларида жорий йил 1 октябрдан белгиланган ўналишдаги ходимлар иш бошлади.
2024 йил 1 январдан эксперимент натижаларига асосан, ижтимоий хизмат ва ёрдамлар кўрсатиш тизими республиканинг барча туман(шахар)ларида тўлиқ жорий этилади.

БИЛАСИЗМИ?

Коллежда ўқиётган қизларга давлат гранти ажратилади

Хукумат қарори (516-сон, 29.09.2023 й) билан «Коллеж ва техникумларда курилиш, транспорт, коммунал, қишлоқ ҳўяжалиги ва хизмат кўрсатиш соҳаларидағи касб (мутахассислик) бўйича таълим олаётган хотин-қизларнинг тўлиқ давлат гранти асосида таълим олиш тартиби тўғрисида»ги низом қабул қилинди.

Низомга кўра, коллеж ва техникумларга ўқишига қабул қилинган хотин-қизлар учун талаб этиладиган давлат гранти маблағлари Республика бюджетидан бюджет маблағларини тақсимловчи сифатида тизимида коллеж ва техникумлар бўлган тегишили вазирилик ва идораларга ажратилади.

Коллеж ва техникумларга тегишили ўналишлар бўйича тўлов-контракт асосида ўқишига қабул қилинган хотин-қизлар ўкув йилининг 10 октябрига қадар ушбу коллеж ёки техникум директори номига давлат гранти асосида ўқиш учун ариза билан мурожаат қилади. Аризалар тааллуқлилиги бўйича коллеж ва техникумлар бўлган тегишили вазирилик ва идораларга тақдим этади.

Вазирилик ва идоралар мазкур рўйхат асосида хотин-қизларнинг давлат гранти асосида таълим олишлари учун зарур маблағ ажратиши юзасидан ҳар йили 25 октябрига қадар Иктиносидёт ва молия вазирилигига мурожаат қилади. Иктиносидёт ва молия вазирилигига мурожаат қилади. Вазирилик ва идораларга ажратади.

«Ён-атрофдагилар ҳавас билан қарашияпти»

Маҳалламида 3 550 нафар аҳоли истиқомат қиласди. Асо-сий «драйвер»миз – хунармандчилик. Охириг хатловда 78 нафар ишсиз рүйхатга олинган эди. Ҳозирда уларнинг бандлигини таъминлаш мақсадида 7 нафарига субсидия олишида кўмаклашдик. Колган фуқароларни худуддаги тадбиркорлик субъектларига ишга жойлаштиряпмиз.

Зоҳиржон КАРИМОВ,
Фуркат туманидаги
«Чиркай» маҳалласи раиси.

Маҳалламида 30 нафардан ортиқ тадбиркор бор. Яна бир қувонарли ҳолат – ийл охиригача фаолиятини тўхтатиб кўйган «Антекс» тикувчилик корхонаси қайта иш бошлайти. Тахминан 500 та иш ўрни яратилиши кутиляпти.

Қолаверса, кўчаларимиз обод ва кўркамлашиб боряпти. Яшаш учун кулагай ва замонавий шароитлар яратилляпти. Яқингача маҳалламиз инфратузилмаси ҳавас қиласли даражада эмасди. Йўллар ағбор, шароит ачинарли ҳолатда эди. «Оғир худуд» тоифасига киритилгандик.

Бугун ён-атрофдаги маҳаллалар бизга ҳавас билан қарамоқда. Сабаби – Республика ишчи гурӯҳи маҳалламида ўрганишлар олиб борди, «Обод хона-

чойхонаси, нуронийлар маскани барпо этиш мўлжалланган. Ҳозирда бу йўналишлардаги ишлар бошланиб, бино ва иншоотлар пойдевори учун хой ҳозирлашга киришилди. Аҳоли тураржойларининг қиёфаси худуднинг бўлғуси манзарасига монанд тарзда ўзгармоқда. Фуқароларнинг яшаш уйлари, кўп қаватли туар жойларни таъминалаш, тоифаларга ажратилган ҳолда амалга оширилмоқда. Қувонарлиси, бу ишлар аҳоли ташабуси ва ҳашар йўли билан бажарилмоқда. Хонадон эгалари билан биргаликда 523 та хонадоннинг 372 таси таъмираб бўлнди.

Шунингдек, эски кўчалардаги ариқ ва зовурларни тозалаш, янги йўлаклар бунёд этиш, мукаддас зиёратгоҳларни ободонлаштириш, кўпруклар куриш, кўчаларга видеокузватув мосламаси ўрнатишга алоҳида эътибор берилмоқда. Лойиҳалардаги ишларга туман, вилоят, республика бюджетидан жами 21 миллиард сўм маблағ ажратилган.

Ўтган иили болалар боғчаси таъмирланиб, қўшимча бино қурилганди. Эндиликда 8-мактаб учун 540 ўринли қўшимча бино ва спорт зали барпо этилди. Биргина спорт залини қуришга 7 миллиард сўмдан ортиқ маблағ йўналтирилди.

Албатта, бу ишлар маҳалла аҳоли кайфиятига ижобий таъсир кўрсатиб, уларнинг қалбида шукроналик ҳиссиси ни ўйғотмоқда.

БИЛАСИЗМИ?

Тамаки маҳсулотлари ноқонуний сотилса...

Конунчиликка кўра, тамаки маҳсулотларини қонунга хилоф равишда ишлаб чиқариш ёки муомалага киритиш анча миқдорда ёхуд шундай ҳаракатлар учун маъмурӣ жазо қўлланилганидан кейин содир этилган бўлса, қуидаги жазо чорларидан бирни кўлланлишига сабаб бўлади:

БХМнинг 200 бараваридан 400 бараваригача миқдорда (66 млн сўмдан 132 млн сўмгача) жарима, 3 йилгача ахлоқ тузатиш ишлари, 2 йилдан 5 йилгача озодликни чеклаш, 5 йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади. Шунингдек, мазкур ҳаракатлар кўйидаги ҳолатда содир этилган бўлса, 7 йилдан 12 йилгача озодликдан маҳрум қилиш билан жазоланади:
жуда кўп миқдорда;
уюшган гурӯҳ томонидан ёки унинг манфаатларини кўзлаб.

БАНДЛИК

«Тадбиркорлар сони ортса, иш ўрни ҳам кўпаяди»

Йиғинимиз туман марказидан 18 километр узоқлиқда жойлашган. 512 та хонадонда жами 2 653 нафар аҳоли истиқомат қиласди. Аҳоли асосан дәжончилик ва чорвачилик ортидан рўзгор тебратади, уйлар қуради, тўйлар қиласди.

Айдар ТЎЛАБОЕВ,
Ўрта Чирчик туманидаги
«Бешбой» маҳалласи раиси.

Маҳалламида тадбиркорлик субъектларининг сони кўпайгани хисобига 20 та янги иш ўринлари яратилди. Ҳоким ёрдамчиси тавсияси асосида ажратилган имтиёзли кредитлар эвазига ишсизлар ишли бўялпти, тадбиркорлар фаолиятини кенгайтирмоқда. Маҳаллада йил бошида ўтказилган хатлов натижасида 19 нафар ишсизлар аникланган бўлса, буғунга келиб уларнинг 4 нафари қолди холос. Уларни доимий ва ҳақ тўлунадиган ишларга жойлаштиришни режа қилиб турибиз.

Маҳаллада тадбиркорликни ривожлантириш, аҳоли бандлигини таъминлаш ва камбағалликни қисқартириш бўйича бир қанча ишлар амалга оширилди. Жумладан, жорий йил биринчи чорагида 12 нафар фуқарога 410 млн. сўм имтиёзли кредит маблағлари ажратилиб, 18 та янги иш ўринлари яратилиди.

Бешбой кўчасида истиқомат қилувчи Зумрад Жўраева 33 млн. сўм имтиёзли кредит хисобига курилган кичик овқатланиш шохобчасидан мўмайгина даромад топяпти. Шу билан бирга, у 5 нафар маҳалла дошларини доимий иш билан таъминлаган.

Ушбу кўчада яшовчи тадбиркор Нуркен Керимбоев маҳалла худудида сутни қайта ишлаш цехини

ташкил қилиб, йиғиндаги 7 нафар хотин-кизни ишли қиласди. У етказиб бераётган сут ва сут маҳсулотларининг номи нафақат ўзимизнинг бозорларда, балки қўшни давлатларда ҳам донғи кетган. Шу боис маҳсулотларини чет давлатларга экспорт қиласди.

«Аёллар дафтари»даги хотин-қизларнинг бандлигини таъминлаш ҳам алоҳида эътибор қаратмоқдамиз. Жумладан, кўмакка муҳтоҷ, кам таъминланган 8 нафар аёлга имтиёзли кредитлар эвазига тикув машиналари олиб берилди. Бундан ташкири, «Темир дафтар»га киритилган «Бўкса сугининг емирилиши» ташхиси билан оғриган Сарвиноз Нозимбоевага соғлигини тикилаши ва даволаниши учун «Саховат ва кўмак» жамғармаси хисобидан 20 млн. сўмлик моддий ёрдам ажратилиди. Ногиронлиги бўлган Үлданой Шонгоровага эса даволаниши учун жамғарма хисобидан 2 млн. сўм моддий ёрдам кўрсатилиди.

Умуман олганда, худудда тадбиркорлик субъектларининг кўпайётгани аҳолининг маҳалладан чикмаган ҳолда даромад топишига имконият яратмоқда. Бугун бу ерга келсангиз, бирорта кишининг бекор юрганини кўрмайсиз. Ҳамма тадбиркорлик ортидан даромад топиб, рўзгорини тебратяпти.

НУҚТАИ НАЗАР

МАНЗАРА

«Ўзига тўқ одамнинг «қўли эгри» бўлмайди»

«Сарчаши» – Қашқадарё вилоятининг сўлим табиатли гўшаларидан бири. Авваллари бу ерга келиш учун пасту баланд, ўнқир-чўнкир тоғ йўлидан махсус, тоғ йўлларига мослашган машиналарда боришининг ўзи машақкат эди. Йўл масаласи тоғ қишлоклари ахолисининг ушалмас орзусига айланганди. Айниқса, қиши-кировли кунларда туман марказига тушиб бўлмасди. Зарурат бўлмас тушмасди ҳам. Мана, бугунга келиб, худудда бунёдкорлик ишлари авжиди.

Фазойил ЧОРШАНБИЕВ,
Шаҳрисабз туманидаги
«Сарчаши» маҳалласи раиси.

Ободлик ишлари доирасида «Хисорак – Сарчаши» автомобиль йўлининг 12 километр қисмida асфальтлаш ишлари амалга ошириялти. Эни 4,5 метр, қалинлиги 10 сантиметр ўлчамда асфальт ётқизилмоқда. Йилги 2-2,5

метр бўлган йўл ҳозирги кунда 7 метргача кенгайтирилди. Жарлик томонга бетон тўсиқлар куйиб чиқилмоқда. Шу вақтга қадар 4 километр жойга асфальт ётқизилди. Жорий йил ҳисобидан йўлнинг 6 километр қисмини асфальт ва бетон қориша билан қоплаш кўзда тутилган. Кейинги йил қолгани қилинади. Чунки тоғ йўли бўлгани учун асфальт ётқизишгacha йўлни тайёрлаш, кенгайтириш, текислаш ишлари анчагина вақт талаб этади. Бундан ташқари, сел сувларини қочириш учун керакли жойлар-

га 28 та турли ўлчамдаги металл кувурлар кўйилмоқда.

4 700 нафардан ортиқ ахоли истиқомат қиласиган Сарчаши қишлоғи Кирққиз, Шоҳ юрти, Айритоғ чўққилари этагида жойлашган. Бу ерда, асосан, тожик миллатига мансуб кишилар дехқончилик ва чорвачилик билан шуғулланиб, ҳаёт кечиради. Деярли ҳар бир хонадон ўзи учун ажратилган ерда дехқончилик қилиб, ҳар йили тонналаб картошка, олма, ёнғоқ каби маҳсулотларни бозорга чиқарди. Уста бободеҳонлардан бири Амиркул Ёров ҳовлиси ва дала томорқасидаги ёнғоқ дараҳтларидан ҳар йили 1 тоннагача ҳосил олади. Пешона тери билан топилган даромаднинг гашти ўзгачалигини, меҳнат килган инсон ҳеч қачон кам бўлмаслигини дехқонларимиз бот-бот такрорлашдан чарчамайди.

Махаллага келган киши ҳамма иш билан бандлиги, кимдир ёнғоқ қоқаётгани, кимдир олма тераётгани, яна бошқа бирор картотшка кавлаш билан овора эканини кўради. Бу йил қиши совук келди, бирор қарчашмаликлар дараҳтларни совук уришидан асраб қолишиди. Гап шундаки, пастга нисбатан тоғ томонларда баҳор 1,5-2 ой кеч бошланади. Куз ҳам эрта тушади. Шунинг учун бўлса керак, дараҳтларимизга совук кўп таъсири килмайди. Қишлоғимизда деярли ҳамманинг томорқаси бор. Ками 10-15 сотихдан. Бу ерда бокиманда одамни тополмайсиз. Ҳамма меҳнат қиласи.

Ислоҳотлар шабадаси сарчашмаликларнинг турмуш тарзи, ҳаётини ҳам ўзгартирмоқда. Айниқса, доим ўчоқ-қозон ва бола тарби-

яси билан банд бўлган хотин-қизларнинг юмушлари енгиллашган. Очиғи, улар илгари сира рўзгор ишларидан ортмасди. Мана газ баллонлари келиб, ўчоқдан кутупдик. Янги боғча очилиб, фарзандларимиз қатнаяпти, замонавий таълим оляпти. Энди аёлларнинг бўш вақти кўпайди. Ўзига қарашга, бирор хунарни давом эттиришга имкон пайдо бўлди.

Аксарият мемонларни «Сарчаши»да эгри-бугри бўлиб, тепаликка томон ўрлаган кўчалар иккиче таъидаги хонадонларнинг бирортаси девор билан ўрламагани қизиқтиради. Бу нимадан дарак беради? Қишлоқда «қўли эгри» одам йўқлигидан, ҳамма ўзига тўклигидан... Синамок учун қишлоқнинг исталган ерига буюминизни қўйиб кетинг, то ўзингиз қайтиб келмагунингизча бирор тегмайди. Қишлоққа бегона кўз ораласа, дарров ҳамма билади.

Эътибориси, қишлоқдошларимиз билан келишган ҳолда, худуд тархини ўзида акс эттируви музей ташкил этдик. Фойдаланимай турган қадимий масжид биносида ташкил этилган ушбу музей қишлоқ одамларининг турмуш тарзи, урф-одатлари ва анъаналари акс эттируви минглаб экспонатларга тўла. Бу хайрли ишнинг ташаббускори шу ерлик рассом Фурқат Абулов саналади. Музейдаги экспонатларнинг энг қадимийси тарихчиларнинг айтишича, 8-асрга тааллуқли сопол товоқ саналади. 13-асларга тааллуқли наиза ўки ҳам қадимий экспонатларимиздан. Махаллага келган мемон борки, албатта, музейни бир бора томоша қиласи.

ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ

Ногиронлиги бўлган шахсларда қандай ҳуқуқлар бор?

Фахриддин УСМОНОВ,
Сариосиё туманидаги «Боғистон» маҳалласи раиси:

– Маҳалламизда ногиронлиги бўлган шахслар истиқомат қиласи. Уларга давлат томонидан тегиши ёрдамлар, нафақа пуллари тўлаб берилмоқда. Яқинда улардан бирини ишга жойлаштиргандик. Бирор корхонада унга на қисқартирилган иш вақти, на имтиёзли меҳнат таътили тақдим этиляпти. Айтингчи, меҳнат қонунчилигида ногиронлиги бор шахсларга қандай имтиёзлар белгиланган?

Саламат ТУРЕМУРАТОВ,
Адлия вазирлиги
масъул ходими:

– Конунчиликда ногиронлиги бўлган шахсларнинг қуай яшashi ва ҳаракатланиши, меҳнат қилиши учун шароитлар яратиш бўйича қоидалар мавжуд. Хусусан, ҳар йили ҳокимликлар томонидан ногиронлиги бўлган шахслар учун белгиланган иш ўринларининг энг кам сони ҳисобидан захирадаги иш ўринларига маҳаллий меҳнат органлари йўлланмасига кўра ишга жойлашиши кафолатланади.

**Соғлиғи ҳолатига кўра,
ишда ишлаши таъминланади**

Бундай тоифадаги шахслар меҳнатидан уларга соғлиғининг ҳолатига кўра қарши кўрсатма бўлган ишларда фойдаланиш тақиқланади. Тиббий-ижтимоий эксперт комиссиясининг ногирон-

Мажбурий тиббий қўриклирдан ўтказилади

Ногиронлиги бўлган шахслар фақат дастлабки мажбурий тиббий қўриклирдан ўтганидан кейин ишга қабул қилинади ва кейинчалик ҳар йили мажбурий тиббий қўриклирдан ўтказиб турлиши лозим. Дастлабки мажбурий тиббий қўриклир иш берувчининг маблағлари ҳисобидан амалга оширилади.

Иш вақти қисқартирилади

I ва II гурух ногиронлиги бўлган ходимлар учун иш вақтининг давомийлиги ҳафтасига 36 соатдан ошмайдиган қилиб белгиланади. Улар учун кунлик ишнинг (сменанинг) давомийлиги тиббий-ижтимоий экспер特 комиссиясининг тавсияларига мувофиқ белгиланади, лекин олти кунлик иш ҳафтасига – 6 соатдан, беш кунлик иш ҳафтасига – 7 соату 30 дақиқадан ортиб кетмаслиги керак. Уларнинг меҳнатига иш вақтининг қисқартирилган давомийлигида ҳақ тўлаш тегиши касб ва лавозимлардаги ходимларга тўлиқ иш вақти давомийлигидаги миқдорда амалга оширилади.

**Хизмат сафарига розиликсиз
юбориш мумкин эмас**

Ногиронлиги бўлган ходим-

ларни хизмат сафарига юборишга, тунги ишларга, иш вақтидан ташқари ишларга ҳамда дам олиш ва ишланмайдиган байрам кунларидаги ишларга жалб қилишига фақат уларнинг розилиги билан, агар ушбу ходимлар учун бундай ишлар тиббий-ижтимоий экспер特 комиссияси тавсияларида тақиқланмаган бўлса, йўл қўйилади.

**Камида 30 кунлик меҳнат
таътили берилади**

I ва II гурух ногиронлиги бўл-

ган ходимларга давомийлиги камидаги 30 календаръ кундан иборат йиллик меҳнат таътили берилади ва улар бутавтилдан йилнинг ўзлари учун қуай бўлган вақтида фойдаланиши мумкин. Уларни меҳнат таътилидан чакириб олишга йўл қўйилмайди. Шу билан бирга, иш берувчи бундай тоифадаги ногиронлиги бўлган ходимнинг хоҳишига кўра, унинг ёзма аризаси асосида унга иш ҳаки сакланмаган ҳолда ҳар йили давомийлиги 14 календаръ кунгача бўлган таътил бериши шарт.

ТАЖРИБА

МЕНДА СА...

Ғайрат ТОШПҮЛТОВ,
Құқон шаҳридагы
«Мингтүт» махалласи раиси:

— Махалламиз ҳудудида жойлашган муассасаларда меҳнат қилаёттан күлпаб ходимлар үриндошлиқ асосида ишга қабул қилинган. Айтингчи, улар асосий штатдаги ходимлар каби меҳнат ҳақи, мукофот, байрам пулларини олишлари мүмкінми? Қонунчилікка бу ҳолат қандай тартибга солинган?

Үриндош ходимга байрам пули бериладими?

Аброрбек ЭЪЗОЗХОНОВ,
«Мадад» НТТ ҳукуқшуноси:

— Бу масала «Үриндошлиқ асосида ҳамда бир неча касбда ва лавозимда ишлаш тартиби түғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳакида»ғы Вазирлар Маҳкамаси қароры билан тартибга солинган. Яны шу қарор асосида ишлаб чиқилған «Үриндошлиқ асосида ҳамда бир неча касбда ва лавозимда ишлаш тартиби түғрисидаги Низомнинг 15-бандига асасан, агар жамоавий шартномада ёхуд иш беруви томонидан касаба уюшма қўмитаси ёки ходимларнинг вакиллик органи билан келишган ҳолда қабул қилинган махаллий ҳужжатда бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, үриндошлиқ асосида ишловчиларга меҳнат ҳақи, мукофот, кўшимча ҳақ, устама, рағбатлантириш тўловлари шакли ва тизими ташкилотнинг барча ходимлари учун белгиланган тартибда амалга оширилади.

Демак, юкоридаги тартиблардан маълум бўлятикли, үриндошлиқ ходимлар локал ҳужжатларда бошқача тартиб белгиланмаган бўлса, асосий ходимлар каби байрам пули олишга ҳақли.

«Таъмирталаб тиббий муассасадан најот топиб бўлмаяпти»

Айни кунларда махалламиизда «Жона-жон юртим ободлигига ўз ҳиссаман!» шиори остида «Обод махалла», «Обод кўча», «Обод хонадон» мезонлари асосида фуқаролар ўзаро бирлашиб, аҳил-иноқлик билан ўзлари яшаб турган хонадон ва кўчаларни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш тадбирларида фаол иштирок этяпти.

Валижон ТЎЙЧИЕВ, Поп туманидаги «Нуробод» махалласи раиси.

Махалламиизда 2 035 нафар аҳоли яшаса, 489 та хонадон ва 5 та кўча бор. Ҳар бир кўча секторлар кесимида бўлиб берилган. Режага кўра, 6,2 км. масофада асфальтлаш ишлари белгиланган бўлса, ҳозиргача, биринч босқичда 2,5 км. қисми бажарилди. Дўстлик кўчасига 2 км. ичимлик сув тармоғи тортилди. Шунингдек, Тинчлик кўясига 1,5 км. тармоқ тортиш ишлари давом этяпти. 2 та кўп қаватли уйларнинг ташки фасади ва том қисми таъмирланяпти.

Эски симёочлар ўрнига 76 та янги бетон устунлар ўрнатиш, 2,5 км. электр тармоғини янгилаш ишлари бошланди.

Бундан ташқари, янги махалла биноси куриш ишлари якуний палласига кирмокда. Ҳозиргача бино пойдевори ва деворлари тикланди. Том кисмени ёпиш ишлари кетяпти. Ҳомийлик ва ҳашар йўли билан кўчалар, ариқ-зовурлар тозаланди. Дўстлик кўчасидаги 12 та симёоч бетон устунга алмаштирилди. 5 дона тунги ёритиш чироқлари ўрнатилди.

Қолаверса, ўтган йили Озод кўясига 62 та бетон устунлар ўрнатилиб, 1,5 км. кабел тортилганди. 2 км. дан ортиқ ичимлик сув тармоғи янгиланган. Дўстлик кўчасидаги 54 та хонадонга газ тармоғи тортилиб, электр ҳисоблагичлар ўрнатилган.

Аҳоли томорқасидан унумли фойдаланишини йўлга қўйиш мақсадида хонадон-хонадон юриб, кичик иссиқхоналар куряпмиз. Ҳозирда жами 38 та хонадонда иссиқхона учун жойлар тайёрланди.

Махалламиизда эҳтиёжманд оиласаларни кўллаб-қуватлашга алоҳида эътибор бе-

рилади. Ўтган йили 2 та кам таъминланган оиласа уй қуриб берилди. Бугун Гулмира Улуғбоева ҳамда Мартабали Ботировлар оиласи барча шароитларга эга хонадонда умргузаронлик қилишмоқда.

Худудда янги иш ўринлари яратиш орқали ишсизликни тутгатиши харакат қилипмиз. Масалан, охириг хатловда 105 нафар ишсиз рўйхатга олинган бўлса, ҳозирда улар 40 нафар қолди. Бунда, асосан, ишсизлар касб-хунарга ўқитилиб, субсидия ва кредит олишга тавсия берилди, жамоатчилик ишларига жалб қилдик. Жами 12 та тадбиркорлик субъекти фаолият олиб бориб, уларда 50 нафарга яқин иш ўрни яратилган.

Режада ҳали ечимини топмаган масалалар кўп. Жумладан, Ёшлиқ кўчамизни асфальтлаш керак. «Озод» ва «Нуробод» махалласи аҳолисига хизмат кўрсатувчи қишлоқ врачлиқ пункти анча таъмирталаб, шароити ҳаминқадар. Бундан ташқари, ҳудудимизда болалар ўйингоҳи ва кутубхонага эҳтиёж катта. Баъзан болалар бўш вақтни қаерда ўтказишни билишмайди.

БИЛАСИЗМИ?

Кўп хотинликка қандай жазо белгиланган?

Қонунчилликка кўра, кўп хотинли бўлиш, яъни умумий рўзгор асосида иккى ундан ортиқ хотин билан эр-хотин бўлиб яшаш, қўйидаги жазо чораларидан бири қўлланилишига сабаб бўлади:

БХМнинг 50 бараваридан 100 бараваригача (16 млн. 500 минг сўмдан 33 млн. сўмгача) миқдорда жарима; 3 йилгача ахлоқ тузатиш ишлари;

1 йилдан 3 йилгача озодликни чеклаш; 3 йилгача озодликдан маҳрум қилиш.

БИЛИБ ОЛИНГ!

Интизомий жазо қачон олиб ташланади?

Ўзбекистон Республикаси
«Меҳант кодекси»да интизомий жазонинг амал қилиш муддати у қўлланилган кундан эътиборан бир йилдан ошмаслиги керак.

Агар интизомий жазо кўлланилган кундан эътиборан бир йил ичига ходимга янги интизомий жазо қўлланилмаса, у интизомий

жазога тортилмаган деб ҳисобланади. Бунда интизомий жазо иш беруви чиқмасидан автоматик тарзда тугалланади.

Иш беруви интизомий жазони ўз ташаббусига кўра, ходимнинг бевосита раҳбарининг, касаба уюшмаси қўмитасининг илтимос-

номасига, шунингдек ходимнинг илтимосига кўра, бир йил ўтгунига қадар муддатидан олдин олиб ташлаш ҳуқуқига эга. Интизомий жазони муддатидан олдин олиб ташлаш иш беруви чиқмасидан бир йил расмийлаштирилади.

Ушбу моддада назарда тутил-

ган интизомий жазо тугалланиши ва олиб ташлаш қоидалари иш беруви чиқмасидан бир йил ўтгунига қадар муддатидан олдин олиб ташлаш ҳуқуқига эга. Интизомий жазони муддатидан олдин олиб ташлаш иш беруви чиқмасидан бир йил расмийлаштирилади.

Ушбу моддада назарда тутил-

ВАЗИЯТ

ТАКЛИФ

«Камбағаллик эркин бозор муҳитида қисқаради»

Маҳалламиз туман марказида жойлашгани боис, аҳолининг асосий қисми, яни 1 304 та хонадоннинг 1 100 таси кўп қаватли уйларда яшайди. Қолган 200 та хонадон ҳовли уйлардан иборат. Маҳалла дошларимизнинг аксарияти давлат ташкилотларида фаолият юритса, айrimлари тадбиркорлик билан шуғулланади. Кўпроқ савдо дўконлари, емакхоналар, маший хизмат кўрсатиш шоҳобчалари мавжуд.

Жамшид ҚОРАБОЕВ,
Нурбод туманинди раиси.
«Наврӯз» маҳалласи раиси.

Йиғинимизда хўжалик совунлари, идиш ювиш геллари, турли бетон-ғишт ва тўсинглар, металл буюмлар ишлаб чиқариши каби кичик цехлар ривожланмоқда. Ишсизликни бартараф этиш максадида аҳолини уч ойлик касб-хунар ўкув марказларида ўқитапмиз. Шу кунга қадар 15 нафар ишсиз аҳоли касб-хунар ўрганиб, ўзини ўзи банд қилди. Тикин-бичишига қизиқадиган ишсиз хотин-қизларимизга тикув машиналари, қандолатчилик билан шуғулланишини истаганларга эса мини печлар берилди.

Шу ўринда, айrim муаммо ва унинг ечимлари бўйича ўз таклифларимни бериб ўтсан. Маҳаллалардаги ишсизлик ва миграцияни камайтириш учун аҳоли даромадини оширадиган кичик бизнес ва катта-катта иш ўринларига эга корхона ва заводларни янада кўпайтириш зарур. Бунда, энг аввало, турли бюрократия ва монополияга чек кўйиш керак. Биргина мисол, ота-боболаримиз чорвачилик билан шуғулланиб келгани учун мен ҳам чорвачилик қизиқиб, кредит асосида қўй олмоқчи бўлиб, таъминотчига бордим. Ишонасизми, таъминотчи бозордаги 1 миллион 700 минг сўмлик қўйларни 6 миллион сўмга баҳоламоқда. Бунда ишсизликни камайтириб бўлмайди, аксинча

ортади. Шу боис ишсиз аҳолига кредит асосида сотиб оладиган маҳсулотларини монополлашган таъминотчилардан эмас, эркин бозордан харид қиласидан тизим яратиш лозим.

Маҳалла раиси бўлишимдан олдин – 2021 йил ва 2022 йил бошларида ииғинимиздаги 8 та хонадонга таъминотчилар кредит асосида иссиқхона куриб беришганди. Сифатсиз курилган иссиқхоналар узоққа бормади, ҳеч ким даромад олмади, лекин кредитни тўлашибди. Раис бўлганимдан сўнг аҳолига кредит асосида товук тарқатмоқни бўлишибди, бироқ бунга қарши чиқдим. Агар биз, ростдан ҳам, камбағалликни қисқартириб, ишсизликни бартараф этишини хоҳласак, аввало, ишсиз аҳолига бозор нархида, сифати кафолатланган маҳсулот ва сервис хизматларни йўлга кўйишимиш керак.

Аҳолининг талаб ва истакларидан келиб чиқиб, ўша худудга мос бизнес турларини ривожлантиришига имкон ва шароит яратишимиш лозим. Масалан, бизнинг ийиндан 120 та хўжалик жойлашган ерли ҳовлилар худудида иссиқхоналар ташкил этиш мумкин. Бунинг учун, аввало, шу йўналишга қизиқиши бор аҳолига иссиқхона ташкил этиш ва унда қандай маҳсулотлар етишириб, қанча даромад олини мумкинлиги ҳақида қисқа курслар ташкил этиш зарур. Негаки аҳолининг: «кота-бобом килмаган ишни мен қиламанми», деган мантиқсиз қарашларини ўзгаририш вақти келди.

Яна бир оғрикли масала – ёш оиласлар ажрашиши. Ағфуски, оила қураётган аксарият ёшларда оила мұқаддас қадрият экани ҳақида тўлиқ тушунча йўқ. Кўпчилик ёш оиласлар арзирли сабабларсиз, «биз бир-бirimiz билан келишдик, ажрашамиз» дейишгача боришмокда. Айrim оила бошлиқлари жуфти халолини бир буюмдек кўришади. Шу сабаб ёшларга мактаб давридаёт, 10-11 синфа, академик лицей ва коллежларда, олий таълим муассасаларида оила қадриятлари бўйича маҳсус дарс соатлари ташкил этилиши зарур, деб ҳисоблайман.

Иш қуролинг соз бўлса, машақатинг оз бўлур, дейишади-ку. Ишмизни янада яхшилаш учун моддий-техник таъминотимизни яхшилаш лозим, айниқса, компьютер ва рангли принтер жуда зарур бўйлапти. Хотин-қизлар фаоли учун на мебель жиҳозлари, на зарур техникалар, ҳеч нарса йўқ. Үзимизнинг алоҳида идорамиз ҳам йўқ. Халқ қабулхонаси идорасининг бир қисмida – 4 та хонада «маҳалла бешлиги» жойлашган. Президентимиз ташаббуси билан ташкил этилаётган «маҳалла еттилиги» тўлиқ фаолият бошласа, бу борадаги муаммолар яна ортиши табиий...

ТАШАББУС

«Раис розилик бергач, ходим таътилга чиқса...»

Сўлим тоф-ёнбағрида жойлашган маҳалламизнинг асосий «драйвери» – бодорчилек. 558 та хонадоннинг деярли барчасида узум етиштирилади. 2 гектарли иссиқхонамизда помидор, бодринг, ҳаттоқи гуллар парваришиланмоқда.

Хуснiddин МУХИДДИНОВ,
Паркент туманинди раиси.
«Наврӯз» маҳалласи раиси.

Бу ерда етиширилган маҳсулотларни қадоқлаш ишлари бошлаб юборилган. Яна икки гектар майдонда мевали, манзарали ва игна баргли турли кўчатлар тайёр

ланмоқда. Шу боис бизда ишсиз, бекорчи аҳоли йўқ. Туман, вилоят ва республика миқёсидаги турли давлат ташкилотларида ишлайдиган зиёли инсонлар талайгини.

Сўнгги йилларда «Ташабbusli бюджет»дан самарали фойдаланиб, маҳалладаги инфратузилма муммалорини ҳал этапмиз. Шу кунгача 5 маротаба «Ташабbusli бюджет» лойиҳасида ғолиб бўлдик. Дастлабки лойиҳа орқали Шўроб кўчасига 1 200 метр тоза ичимлик сув тармогини тортиб келдик. Иккинч лойиҳа натижасида Амир Темур кўчамизнинг 1 550 метр қисми асфальтланди. 1 миллиард 200 миллион сўмлик учинчи лойиҳа орқали 10-мактабнинг иситиш тизими яхшиланди. 1 миллиард 220 миллион сўмлик лойиҳа ҳисобидан 43-мактабнинг спорт майдонини реконструкция қилиш, кўшимча мини-футбол, тенис корти, волейбол, югуриш йўлаги, тренажёр майдонлар куриб, теварак-атрофини ўраш ишлари – тўртинчи лойиҳа бўлиб, ҳозир ишлар жадал олиб борилмоқда. Яқинда ютган сўнглий лойиҳа орқали Бобур кўчасининг 3 км. қисми асфальтланади.

Аҳолини даромадли қилиш

учун барча имконият ва тажрибалар ишга солиняпти. Собиқ ўрмон хўжалигининг 24 гектар ер майдонидан 70 та оиласга 20 сотиҳдан дехкон хўжалиги килиб бериш ишларини бошладик. Бунинг на-

тижасида икки ўзга яқин аҳоли бандлиги таъминланади. Ишсиз ёшларга 3 та мотокультиватор, хотин-қизларга тикув машинаси борилди. Маҳалла тикувчилик маркази ташкил киляпмиз. Насиб бўлса, йил охирига қадар 105 та иш ўрни яратиш ниятидамиш.

Эн катта ташабbuslаримиздан бири – 5 гектар ер майдонида туризм шаҳарчасини барпо қилишидир. Бу ерда меҳмонхона курилишидан ташқари, сайёх-мехмонларнинг гўзал табиат манзараларидан баҳраманд бўлиб, мароқли хордик чиқарилар учун зарур шарт-шароитлар яратилди.

Ҳали қиласидан ишларимиз кўп. Маҳалла худудига янги қўшилган 3 та кўчани асфальтлаб, ичимлик сув таъминотини яхшилашиб керак. Мактаб ўкувчилари учун маҳсус йўлаклар ҳамда «Мирбобo» қабристони атрофини ўраш ишлари режамизда долзарб бўлиб туриди.

Президентимиз ташаб-

буси билан «маҳалла еттилиги» ташкил этилаётгани айни муддао бўлди. Айниқса, ижтимоий хизмат ходими штатининг ташкил этилиши натижасида аҳолининг кўплаб муаммолари ҳал этилади. Эндиликда эҳтиёжманд аҳолини рўйхатга киритиш, моддий ёрдам, субсидия ва кредит ажратиш каби 70 дан ортиқ масалалар, туман ва вилоят идоралари чиқмасдан, маҳалланинг ўзида жамоавий ҳал қилинади.

«Маҳалла еттилиги» ишини мувоффиқлаштиришда маҳалла раисларининг ваколатлари кенгайтирилмоқда. Жумладан, улар ҳоким ёрдамчиси, ёшлар етакчиси, хотин-қизлар фаоли, профилактика инспектори, солиқчи ва ижтимоий ходимни рағбатлантириш ёки интизомий жазо кўллаш бўйича тақдимнома киритиш ваколатига эга бўлади.

Таклиф: «маҳалла еттилиги» ходимларининг меҳнат таътилига чиқиши ҳақида маҳалла раисининг розилик хатини олиш қатъий белгиланиши зарур. Тажрибадан маълум бўйлапти, профилактика инспекторлари маҳалла раисини ҳеч қандай огоҳлантирмасдан меҳнат таътилига чиқиб кўтмоқда.

га эришяпти.

Одамларга яратиб бериладиган шарт-шароит, худуд инфратизилмасини яхшилаш борасида гап кетганды, «Обод хонадон», «Обод күча», «Обод маҳалла» мезонлари доирасида таъмирталааб ахволга келган қарийб 10 километр йўл қисмини талаб даражасига келтириш, жумладан, 2,5 километр йўл асосини тайёрлаб, шағар бостириш, 2,2 километр масофада пиёдалар йўлагини барпо қилиш, деярли 2,3 километр масофага ичимлик сув тармоғини тортиш, мавжуд гидроиншотни мукаммал таъмирлаб ишга тушириш каби чора-тадбирларга жадал киришилди. Шу билан бирга, электр энергияси таъминотида кузатилаётган узилишларга барҳам бериш, трансформатор юкламаларини камайтириш мақсадида 4,5 километр масофадаги электр линиясини таъмирлаш, кабелларини янгилаш, 60 та симёоччи темир-бетон устунга алмаштириш, тунги ёритиш чирокларини ўрнатиш каби ишлар авжида.

Туман электр тармоқлари корхонаси томонидан маҳаллага 250 ҳамда 100 киловатт соат кувватга эга трансформаторлар ўрнатилиб, 2 километр масофадаги электр симлари созланди. Яна 20 тадан ортиқ таянч устунлар тўғриланиб, 5 километр узунилди тармоқ дараҳт шоҳларидан тозаланди. Худуддаги 5 та трансформатор жорий таъмирдан чиқарилиб, электр токи таъминоти ва ўтказувчалиги яхшиланди. Колаверса, тегиши хизматлар, ободонлаштириш бошқармас ҳамкорлигига худуддаги 250 дан ортиқ хонадонинг ташки фасади тартибга келтирилди, 2 километр масофадаги ариқ-зовур тозаланди, дараҳтларга шакл берилди ва оқланди.

Мухтасар айтганда, юқоридағи саъй-харакатларнинг барчаси, энг аввало, одамлар оғирини енгил қилиш, уларнинг ҳеч кимдан кам бўлмай яшashi, эртанги кунга ишончини мустахкамлашга хизмат қиласди.

«Саъй-харакатлар ортидан «Оғир»лик чекиняпти»

Маҳалламизда 642 та хонадон, 826 та оила ва уларда 3 780 нафар аҳоли истиқомат қиласди. Одамларнинг асоси тириклик манбаи – дехқончилик ва чорвачилик. Худудда экин ери 412 гектарни ташкил этса, шундан 321 гектари фермер хўжалиги тасарруфидаги экин майдони, қолгани томорқа ерлардир. Албатта, қишлоқ жойда ўз томорқасига эга бўлган оила борки, сигир-бузок парваришлидай, товуқ боқади. Шу билан рўзгорда сут-қатиқка, гўшт ё тухумга бўлган эҳтиёж қопланади.

Жасурбек НАСУЛЛАЕВ,
Шофирик туманиндағи «Кўйи Чукурак» маҳалласи раиси.

Худудда ечимини кутаётган талай масалалар йиғилиб қолганди. Хусусан, 185 та хонадон тоза ичимлик сув билан таъминланмаган, 457 та хонадон эса ичимлик сувни турли манбалардан ташиб истеъмол қиласди.

Аҳолининг ижтимоий ахволига назар солсак, айни пайтда «Темир дафтари»га 1 та оила қиритилган. Ўнга яқин йигит-қиз «Ёшлар дафтариз»дан, 113 нафар аёл «Аёллар дафтари»дан ўрин олган. Худди

шундай, серфарзанд ва кам таъминланган 34 та, ноchor ва ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлашга муҳтоҳ 30 га яқин оилани моддий «соғломлаштириш» зарур.

Шу мақсадда маҳаллада 96 нафар муҳтоҳ фуқарога умумий қиймати 2 миллиард 592 миллион сўмлик имтиёзли кредит маблағи ажратилди. Уларга субсидия асосида иссиқхона ташкил этишда қўмаклашдик. Ҳунар ўргатиш орқали бандларини таъминладик. Якка тартибида ишлаб, даромад топишлари учун меҳнат қуроллари, мотокультиватор, пайвандлаш, ўт ўриш ва бошқа таъмирлаш ускуналари, юқ мотоцикллари олиб

берилди. Камхарж оиласида чеварлари замонавий тикив машиналари билан таъминланти.

Аҳоли бандларини таъминлаш борасида ўтган ойларда ҳоким ёрдамчисининг амалий кўмаги билан «Бухоро» МЧЖга эҳтиёжманд оиласида 11 нафар фарзанди ишга жойлаштирилди. Шунингдек, 37,6 гектар ер майдони 188 нафар кишига тақсимот асосида аукцион савдолари орқали берилди. Шундан ҳар бир сотих ерга дастлабки экилган картошкадан 600 килограммдан ҳосил олинди. Бундан ташқари, оиласида 10 сотих ерда саримсоқпие, исмалок, кўккат етишириб, юқори даромад-

МЕНДА САВОЛ БОР...

Аёлларга қандай имтиёзли кредитлар берилади?

Нодир ФОИПОВ, Олот туманиндағи «Дилкор» маҳалласи раиси:

– Бугун маҳалладаги хотин-қизларга қатор имтиёзлар берилган. Хусусан, уларга бериладиган кредитлар тадбиркорлик қилиш, уй-жойга эга бўлиш ва бирор касбни эгаллаш учун янги имкониятлар эшигини очади. Аммо бундай имтиёзли кредитлар борлигидан кўплаб хотин-қизлар бехабар. Улар қаерга, қандай мурожаат қилишини, кредитни қандай олишни билмайди. Эҳтиёжманд хотин-қизларга бериладиган имтиёзли кредитлар ҳақида маълумот берсангиз...

Саламат ТУРЕМУРАТОВ,
Аддия вазирлиги масъул ходими:

– Дарҳақиқат, қонунчиликда хотин-қизларга турли йўналишларда имтиёзли кредитлар ажратиш тартиби белгиланган. Хусусан, эҳтиёжманд хотин-қизларга оиласий тадбиркорликни ташкил этиш учун 33 миллион сўмгача имтиёзли кредит берилади. Кредитни олиш учун «Халқ банки», «Агробанк», «Микрокредитбанк»ка мурожаат қилиш керак. Худди шундай, тадбиркорлик фаолиятини йўлга кўйиш учун аёлларга Оила ва хотин-қизлар давлат қўмитаси орқали 33 миллион сўмгача кредит ажратилади. Ҳар иккى ҳолатда кредитни олиш учун ҳоким ёрдамчиси кўмаклашади.

Уй-жойга муҳтоҳ эҳтиёжманд хотин-қизларга ипотека кредити бўйича бошланғич бадал тўлаб бе-

рилади. Бошланғич бадал уй-жой қийматининг 10-15 фоизи ёки 32 миллион сўм миқдорида тўланади. Бунинг учун Оила ва хотин-қизлар давлат қўмитаси, туман (шаҳар) ҳокимлиги, Аддия вазирлиги ёки Ягона интерактив давлат хизматлари порталига мурожаат қилиш керак. Мазкур кредитни олишида аёлларга хотин-қизлар фоали қўмаклашади.

Қарамоғида ногиронлиги бўлган фарзанди мавжуд эҳтиёжманд хотин-қизларга дехқончилик, фермерлик, иссиқхона учун кредит берилади.

Бунда кредит енгил конструкцияли иссиқхоналар ўрнатиш, парранда, асалари, қўён, балик ва бедана бокишини йўлга кўйиш, дехқончилик билан шуғуланиш, қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотларни етишириш, қайта ишлаш, сақлаш ва сотиш ишларини ташкил этиш, «Томорқа хизмати» ташкилотлари ва «Дала дўйонлари»ни ташкил этиш

учун ажратилади. Унинг миқдори жисмоний шахсларга 33 миллион сўмгача, фермер, дехқон хўжаликлари ва бошқа тадбиркорлик субъектларига 225 миллион сўмгача ва ундан юқори қийматни ташкил этиади. Кредит олиш учун Фермер, дехқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгашига мурожаат қилинади. Аёлларга ҳоким ёрдамчиси ва худудий фермер, дехқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгашига қўмаклашади.

Имтиёзли таълим кредити Олий, ўрта маҳсус ва профессионал таълим ташкилотларида таълим олаётган хотин-қизларга берилади. Кредит ўқиш тугаганидан сўнг еттичини оидан бошлаб 7 йил давомида тўлаб берилади. Имтиёзли таълим кредити ажратилиши мумкин бўлган ҳар қандай банкка мурожаат қилиш мумкин.

Агарда банклар ушбу кредитларни ажратишдан бош тортса, албатта, нима асосда рад этилаётганни сўраш ва ёзма шаклда жавоб берилшарини талаб қилиш керак.

Агар ушбу мурожаатга жавоб берилмаса ёки жавоб беришдан бош тортиса, ҳуқуқни муҳофаза қиливчи органларга (аддия, прокуратура ва ички ишлар) мурожаат қилиш зарур.

БИЛАСИЗМИ?

Вояга етган болага алимент тўланадими?

Ота-она вояга етмаган болаларига таъминот бериши шарт. Вояга етмаган болаларига таъминот бериши мажбуриятини ихтиёрий равишда бажармаган ота (она)дан суднинг ҳал қилив қарорига ёки суд буйруғига асосан алимент ундирилади. Шунингдек, вояга етмаган болаларига алимент тўлаш ва уларга таъминот беришида ота-онанинг мажбуриятлари тенгdir.

Вояга етган, аммо меҳнатга лаёқатсиз, ёрдамга муҳтоҳ болалари учун ота-онадан алимент ундирилади. Бунда алиментнинг миқдори ота-онанинг оиласидан маддий ахволи ҳисобга олинниб, ҳар ойда пул билан тўланадиган қатъий суммада белгиланади.

Конунчиликка кўра, болаларинг таъминоти учун кўшишма маблағ талаб қилинishi мумкин. Ота-она фавкулодда ҳолатлар (боланинг оғир шикастланиши, касал бўлиши ва бошқалар) туфайли келиб чиқсан, боланинг таъминоти учун зарур бўлган кўшишма харажатларда иштирок этиши шарт. Кўшишма харажатларда иштирок этишдан бош тортган ота (она)дан суд уларнинг оиласидан маддий ахволини ҳисобга олиб харажатларни ундириши мумкин.

Алимент тўлаши шарт бўлган шахс доимий яшаш учун ёки 3 ойдан ортиқ муддатга чет давлатга кетаётганида алимент олувчилар билан келишув тузиши шарт. Келишувга эришилмаган тақдирда алимент олувчи алиментнинг бир йўла тўлаш, алимент эвазига муйян мол-мulkни бериш ёхуд алиментни бошқа усульда тўлаш талаби билан судга мурожаат қилишга ҳақли. Алиментлар олдиндан тўланган ёки гаров шартномаси тузиш мажбуриятидан озод этилади.

Келишувда белгиланган алимент мажбуриятлари тарафлардан бирининг ўлими, мазкур келишув муддатининг ўтиши ёки унда назарда тутилган бошқа асосларга кўра тугайди.

ОБОД МАҲАЛЛА

Mahalla

«Қишида лой, ёзда чанг кўчалардан ўтардик...»

Бизнинг маҳалла Бўстон туманидаги фуқаролар йиғинлари орасида нисбатан шароити оғир ҳудуд ҳисобланарди. Тан олиб айтиш керак, шу кунгача на инфратузилма бўйича, на ободонлаштириш борасида айтарилиш бажарилмаганди. Кўчаларимиз қишида лой, ёзда чанг эди. Электр энергиясидаги узилишлардан азият чекардик. Ҳатто тоза ичимлик сув таъминоти ачинарни аҳволда эди.

Илҳомжон АҲМЕДОВ,
Бўстон туманидаги
«Мехнатобод» маҳалласи раиси.

Шу боис маҳалламиз «Обод маҳалла», «Обод кўча», «Обод хонадон» мезони доирасида танлаб олиниб, муаммоларимиз ўрганиб чиқилди. 2 710 нафарга яқин аҳоли яшайдиган ҳудудимизда илк куни тиббий кўрик ўтказилди. Хонадонма-хонадон юриб, соғлиқла-

ри текширилди.

Мурувват кўчасининг 1 км. масофадаги қисми асфальтланниб, 1 км. пиёдалар йўлакчаси барпо этилди. 1 км. дан ортифида шагаллаш ишлари олиб бориляпти. Ичимлик сув бўйича узоқ йиллик муаммолар бугун бартараф этилиб, 6,5 км. тармоқ тортилди. 1 та янги сув кудуғи ва 1 та сув сақлаш минораси курилди.

Электр тармоғидаги носозликларни бартараф этиш учун 2

та янги трансформатор олиб келиб ўрнатилди. 280 та эскирган симёғочлар бетон устунларга алмаштирилди. 11 км. кабель тортилди. Даструр доирасида буш иш ўринлари ярмаркаси ташкил этилиб, ишсиз фуқароларнинг бандлиги таъминланмоқда.

Тегишли соҳа вакилларининг сайдёр қабулларида аҳоли муаммоларига ечим топиляпти. Олиб борилаётган бу хайрли ишларга одамларимиз хам бефарқ қараб турмаяпти. Хонадонларини тартибга келтиришмоқда. Бундан ташқари, даструр асосида маҳалла идораси тўлиқ қайта таъмирланяпти.

Ишсизликнинг олдини олиш борасида ишлар натижасида аҳоли бандлиги таъминланмоқда.

Масалан, охирги хатловда 47 нафар ишсиз аникланган бўлса, ҳозир уларнинг 34 таси иш билан таъминланди. Жумладан, улар «Сабо текстиль», «Элигант текстиль», «Кодир текстиль» тикикучилик корхоналарига ишга жойланди. Жами ҳудудимизда 14 та тадбиркорлик субъекти фаолият олиб бормоқда. Уларда 70 га яқин иш ўрни яратилган. Асосий «драйвер»имиз – деҳқончилик ва чорвачилик бўлиб, хоким ёрдамчиси билан биргаликда хоҳловчи 7 нафар талабгорларга имтиёзли кредит асосида чорва ҳайвонлари берилди.

Қолаверса, миграциядан қайтган 7 нафар фуқароларга 20 сотихдан ер бердик. 3 нафар тадбиркорлик қўлмоқчи бўлган фуқарога 33 миллион сўмдан кре-

дит ажратилди. Азизбек Қаюмов ҳозирда нон ва нон маҳсулотлари ишлаб чиқаришга ихтисослашган корхона ташкил этган бўлса, Абдураззоқ Ҳамидов якка тартибда тадбиркорлик фаолиятини бошлади. Акмал Рўзиев автомобилларга техник хизмат кўрсатиш бўйича ўзини ўзи банд қиди. Муруватт кўчасида туман тибиёт бирлашмаси маблағи эвазига тиббий пункт куриляпти. Бу бунёдкорлик ишларига республика бюджетидан 1 миллиард сўм маблағ ажратилган бўлса, умумий маблағ миқдори 4 миллиард 360 миллион сўмни ташкил этмоқда.

Келгусида бу ишларни давом эттиришин режа қилямиз. Жумладан, ёшлар учун мини стадион, маҳалла гузари курмоқчимиз.

МЕНДА САВОЛ БОР...

Субсидия учун ариза қачон рад қилинади?

Эркин ЙЎЛДОШЕВ, Янгиер шаҳридаги «Шодиёна» маҳалласи раиси:

– Маҳаллада яшовчи кам таъминланган, эҳтиёжманд ва уй-жойга муҳтож фуқаролар кўпчиликни ташкил этиди. Ўтган йили бир неча аризачилар аризаси рад этилганди. Жорий йилда субсидияга аризалар қабул қилиш жараёни бошланди. Ўша фуқаролар тақроран ариза топширса бўладими ва қандай ҳолда ариза рад этилади?

Сарвиноз АҲМЕДОВА,
Иқтисодиёт ва молия вазирлиги
ахборот хизмати раҳбари:

– «Уй-жой сотиб олиш ёки якка тартибдаги уй-жойларни қуриш ва реконструкция қилиш учун фуқароларга субсидия тўлаш тартиби тўғрисида»ги Низомнинг 34-бандига асосан, айрим ҳолларда ариза берувчига субсидия ажратиш рад этилади.

Жумладан, тақдим этилган аризада кўрсатилган маълумотлар ижтимоий мезонларга мос келмаганда, нотўғри ёки соҳта бўлганда, илгари шаҳар ва қишлоқ жойларда арzon уй-жой қуриш дастурлари доирасида имтиёзли ипотека кредитларидан фойдаланган ҳолда квартира ёки якка тартибдаги уй-жой ҳамда субсидия олган (аввал олинган уй-жой бошқа шахсга бегоналаштириб юборилган тақдирда ҳам) оила аъзолари (эри, хотини) тақрорий мурожаат этганда, жорий йилда ҳудуд учун ажратиладиган субсидия сони тугаганда аризалар рад этилади.

Шунингдек, ариза берувчи ёки оиласиңг ўртача ойлик даромади Қорақалпогистон Республикаси ва вилоятларда – МХТЭКМнинг 2,7 бараваридан кам ва 8,0 бараваридан юқори, Тошкент шаҳрида – МХТЭКМнинг 2,7 баравардан кам ва 9,2 бараваридан юқори бўлганда ҳам субсидия берилмайди. Ҳозирги кунда МХТЭКМ – меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдори 980 000 сўм этиб белгиланган. Фуқаролар тақроран ариза топширларни мумкин. Аммо юқоридаги талаблар асосида аввали газаси рад этилган бўлса, навбатдаги мурожаат ҳам қонун доирасида қайtariladi.

БИЛАСИЗМИ?

Қандай ҳолларда ижара тўлови қоплаб берилади?

Конунчиликка кўра, ётоқхона билан қамраб олинмаган ва ўзига ёки ота-онаси (конунчилик вакиллари)га тегишли бўлмаган уйда ижара ҳукуки асосида яшайдиган давлат ӮТМлари талабаларининг ойлик ижара тўлови бир қисмини қоплаб бериш белгиланган.

Бунда талабгорларга (ижара тўловининг бир қисмини қоплаб бериш тўғрисида комиссия томонидан ижобий хуроса олган талаба) ойлик ижара тўловининг бир қисми ижара шартномасининг суммасидан қатъи назар, қўйидаги миқдорда тўланади. Тошкент шаҳрида – **БХМнинг бир баравари (330 минг сўм);** қолган ҳудудларда – **БХМнинг ярим баравари (165 минг сўм).** Битта турар жойда иккиси ва ундан ортиқ талаба ижара ҳукуки асосида яшаган ҳолатларда, уларнинг барчаси ижара шартномасида қайд этилган булишлари шарт.

ОБОДЛИК

«Нега ҳар бир маҳалланинг ўз веб-сайти мавжуд эмас?»

БИЛАСИЗМИ?

Ипотека кредити бўйича субсидия бериш бошланди

Субсидия олишга 18 ёшга тўлган фуқаролар смурожаат қилишлари мумкин. Субсидия даромади юкори бўлмаган ва уй-жой шароитини яхшилашга мухтож оиласаларга белгиланган ижтимоий мезонлар асосида берилади.

Хужжатга кўра, Кўрақалпогистон Республикаси ва вилоятларда белгиланган меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам миқдорининг 2, 7 бараваридан (2 млн. 646 минг сўм) 8 бараваригача (7 млн. 840 минг сўмгача);

Тошкент шахрида белгиланган МХТЭКМининг 2, 7 бараваридан (2 млн. 646 минг сўм) 9, 2 бараваригача (9 млн. 16 минг сўмгача) бўлган оиласалар юкори даромадга эга эмас, дея ётироф этилади.

Субсидия учун ариза юбориш тартибига кўра, фуқаролар ипотека кредитлари бўйича субсидия олиш учун «tput.gov.uz» портали орқали электрон тарзда ариза юборишлари мумкин.

Мурожаатчи «tput.gov.uz» портalinинг «Менинг аризаларим» бўлимига келиб тушган ижбий хабарномадан сўнг жавобда кўрсатилган уй-жойининг юкори қийматидан ошмаган қийматдаги уй-жойни ипотека кредити орқали сотиб олиш юзасидан куришиш (пудрат)ташкилоти билан шартнома тузади.

Субсидиялар бир оиласа (оила аъзоларининг биттасига) фақат 1 марта берилади.

МЕНДА САВОЛ БОР...

Дафн нафақасининг миқдори қанча?

Ўқтам СОИПОВ,
Қўқдала туманидаги
«Қумдарё» маҳалласи раиси:

— Иссик жонмиз, маҳаллада яшовчилар орасида кимdir касаллик, яна кимdir бахтсиз ҳодиса ёки бошқа сабаблар билан вафот этиши кузатилиди. Бундай пайтда фуқаролар йиғини боявига ташвиш тушган оиласаларни имкон қадар кўллаб-куватлади. Бу вазиятда давлат ҳисобидан бир марталик дафн этиш нафақаси тўланади. Айrim ҳолларда вафот этган киши бирор ташкилотда ишласа, моддий ёрдам ажратилади. Шу ҳақда тўлиқроқ маълумот берсангиз...

Нозимjon ЖўРАЕВ, Бюджетдан ташқари
Пенсия жамғармаси бўлим бошлиғи:

— Дарҳақиқат, шундай. Вазирлар Махкамасининг 2022 йил 25 февралдаги «Ўлимни қайд қилиш билан боғлиқ композит давлат хизматларини кўрсатишнинг маъмурий регламентини тасдиқлаш тўғрисида»ға қарорига асосан, дафн этиш учун нафақа вафот этган шахснинг эри (хотини), ота-онаси, фарзандлари ва бошқа қариндошларига ёки қонуний вакилига, улар бўлмагандан эса дафн этишини амалга ошириш мажбуриятини ўз зиммасига олган бошқа шахсга берилади.

Пенсия жамғармаси ҳар ойнинг 5-санасига қадар ўтган ойда ушбу ҳудудда тўланган дафн этиш учун нафақаларнинг умумий миқдоридан кам бўлмаган миқдордаги маблағларни Халқ банкининг ҳисобварағига молиялаштиради. Ариза берувчилар ФХДЁ бўлими томонидан ўлим ҳақидаги гербли гувоҳнома ёки тиббиёт муассасаси томонидан берилган QR-код (матрик штрихли код) кўйилган ўлим ҳақидаги маълумотнома ва шахсни тасдиқловчи ҳужжатларини кўрсатган ҳолда, ўлим ҳолати қайд қилингандан бошлаб 60 кун муддат ичida дафн этиш учун нафақа пулини олиш мақсадида Халқ банкининг исталган филиалига мурожаат қилиши мумкин.

сидиялар берилди. 2 та кам таъминланган оиласининг турархий таъмилорни, 6 та хона-доннинг том қисми тўлиқ шиферлаб берилди. 78 нафар хотин-қизга моддий ёрдам, 3 нафар белул жаррохлик амалиёти ўтказилди.

Одамларимиз ҳамжиҳат, биргаликда баслашат кўплаб ташаббусларни амалга оширямиз. Мисол учун, ҳар йили «Ташаббусли бюджет» лойиҳасида фаол иштирок этиб келямиз. Жорий йилда лойиҳанинг биринчи босқичида маҳалламиз ободлиги йўлида 1 миллиард сўмлик лойиҳа тақлифини киритиб, ғолиб бўлдик. Қолаверса, «Менинг йўлим» лойиҳасида ҳам фаол қатнашиб, маҳалланинг Бофмолли кўчасини асфальт қилиш учун 605 миллион сўмдан зиёд маблағни ютиб олдик. Бу борадаги интилишларимиз ҳалим давом этади.

Анча вақтдан бери бир фикр мени ўйлантиради: нега ҳар бир маҳалланинг ўз веб-сайти мавжуд эмас? Ахир деярли барча ҳудудларга интернет кириб борган бўлса, йиғин идораси замонавий компьютер жиҳозлари билан таъминланган бўлса, буни қилиш имкони бор. Яратилган сайт платформаси нафақат маҳалла паспорти вазифасини бажаради, балки электрон бозор ролини ўйнайди. Маҳалла масъуллари томонидан юритиладиган мазкур сайтлар маҳалла бозори платформаси сифатида ҳудуддаги тадбиркорлар ва хунармандлар томонидан етиширилган маҳсулотлар, буюмларини реклама тарзида ижтимоий тармоқда тарғиб килиб боради. Сайт фаолияти эса ижтимоий тармоқларга интеграция қилинади.

Қолаверса, кимга статистик маълумот керак бўлса, маҳалла сайти базасига киритилган рақамлардан фойдаланаверади. Маҳалла тузилмасининг иш самарадорлиги ошади. Маҳалла сайти маълумотларини кузатган ички бозор экспортёрлари ва мамлакатга ташриф буориётган сайёх, инвесторлар ўзи учун қизиқарли, фойдали маҳаллани танлаш, унга билвосита ташриф буориётган имкониятига эга бўлади. Зеро, бугунги глобаллашув шароитида рекламасиз ва рақамлашмасдан туриб ҳеч бир соҳани жадал ривожлантириш, талаб ва таклифи тўғри баҳолаш, шаффоффикни таъминлаш осон бўлмайди.

«Муаммолар ўз-ўзидан ҳал бўлмайди»

Йиғинимиздаги 423 та хонадонда истиқомат қила-диган 1 768 нафар аҳолини бир неча йиллардан буён үзифилиб қолган муаммолар қўйнаб келаётган эди. Озгина ёғингарчилик бўлса, одамлар электр тоқидаги узилишлардан безор бўлиб қолганди.

Махмуд ОТАЕВ,
Қизилтепа туманидаги
«Арабхона» маҳалласи раиси.

Электр симлари улама-улама бўлиб, озгина шамол эсса уларни узиб юборар, оқибатда ҳафталаб ёруғликсиз қолиб кетардик. Йўлларни-ку, айтмаса ҳам бўлади. Ичкӣ йўллар таъминалаб ҳолга келиб қолганди. Айни муаммолар анча вақтдан буён ечимини кутиб турганди...

Жорий йилда худудий дастур доирасида ичкӣ йўллар таъминалаб, шағал ётқизилди. Худуддаги эскириб, кулаш арафасига келиб қолган симёҷочлар янги бетон устунларга, электр симлари замонавий кабелларга алмаштирилди. Шунингдек, маҳалла инфратузилмасини яхшилаш мақсадида йиғин худуди ободонлаштирилиб, аҳоли уйлари таъминаланди, ариқлар тозаланди.

Худуд экофаунасини яхшилаш учун «Яшил макон» умуммиллий дастури доирасида иқлим шароитига мос турли мевали, манзарали дараҳат кўчтларни ўтказилди. Яхши ниятлар билан экилган ушбу кўчтлар келажакда худуд кўргига кўрк кўшиш баробарида, мевалари билан аҳолини баҳраманд этди.

Маҳаллада эҳтиёжманд, кам таъминланган аҳоли ҳолидан мунтазам хабар олиб турилади. Уларнинг муаммоларини ўрганиб, имкон қадар марожаатларига ечим топяпмиз. Шу аснода 14 та эҳтиёж-

манд оиланинг уйлари таъминалаб берилди. Яшашга яроқсиз ҳолга келиб қолганлари бузуб ташланиб, ўрнида янги уйлар қурилди. Айтиш керакки, аҳолини камбағаллиқдан чиқариш, уларни тадбиркорликка кенг жалб қилиш борасида бир қанча ҳайрли амаллар бажарилди. Йил бошида ўтказилган хатловда 100 нафар ишсиз фуқаро аниқланган бўлса, бугунги кунга келиб уларнинг аксарияти ишли бўлди. Ҳоким ёрдамчиси тавсияси билан тадбиркорлик қилиш, оилавий бизнесини йўлга кўйиши учун 8 нафар фуқароға 168 миллион сўм имтиёзли кредит маблағлари ажратилиб, 80 дан ортиқ бўш иш ўринлари яратилди. Арабхона кўчасида истиқомат килувчи Манзура Шомуродова 33 миллион сўм имтиёзли кредит эвазига тикув машинаси олиб, уйда чеварчилик фаолиятини йўлга кўйди. Шунингдек, дехқончилик қилиш истагида бўлган фуқароларга аукцион орқали ер олиб берилиб, фаолиятини бошлашига кўмаклашиляпти.

Эндилиқда аҳоли билан маслаҳатлашган ҳолда, таъминалаб йўлларнинг қолган қисмими асфальтлаш учун «Ташаббусли бюджет»нинг кейинги босқичига лойиха киритмоқчимиз. Бир чеккада қараб тураверсак, муаммоларимиз ўз-ўзидан ҳал бўлиб қолмайди. Бунинг учун бир куч, аҳоли билан бир тан бўлиб ҳаракат қиласак, албатта, муаммоларимиз ўз ечимини топади.

МЕНДА САВОЛ БОР...

11 ноябрь дам олиш куними ёки иш куни?

Панжи ТУРОПОВ, Ғузор туманидаги
«Эски боф» маҳалласи раиси:

— Одатда кўпгина ташкилотларда байрам арафасида иш куни камиди бир соатга қисқартирилади. Маҳалладошимиз хусусий корхонада ишлайди, иш берувчи хусусий ташкилотда бу масалани раҳбарият ўз хоҳишига кўра ҳал қилишини айтиб, байрам арафасида эртароқ жавоб бермаётган экан. Иш берувчи ҳақми? Яна бир масала бизни қизиктирипти: аввалроқ 11 ноябрь – Касаба ходимлари куни дам олиш кунлари тоифасига киритилиши айтилганди. Шу ҳақда ҳам маълумот берсангиз...

Ленара ҲИКМАТОВА,
«Норма» эксперти, хукуқшунос:

— Юқоридаги вазиятда иш берувчи ноҳақ. Мехнат қонунчилиги қуидагиларга татбиқ қилинади:

• мулкчилик шакли ва идоравий мансублигидан қатъи назар, шужумладан чет эл фуқаролари, фуқаролиги бўлмаган шахслар ёки

уларнинг иштирокида тузилган ёки таъсис этилган ташкилотлар, ҳалқаро ташкилотлар ва хорижий юридик шахслар;

- филиаллар, ваколатхоналар ёки ташкилотларнинг бошқа алоҳида бўлинмалари;
- иш берувчилар – жисмоний шахслар.

Меҳнат кодексининг 187-моддасига кўра, ишланмайдиган байрам кунлари арафасида ҳар кунлик ишнинг (сменанинг) давомийлиги барча ходимлар учун камиди бир соатга қисқартирилади. Ишланмайдиган байрам кунлари бўйича тартиб Меҳнат кодексининг 208-моддасига белгиланган.

Байрамдан олдинги кун ишнинг (сменанинг) давомийлигини қисқартириши имкони бўлмаган узлуксиз ишлайдиган ташкилотлар ва айрим турдаги ишлар учун истисно назарда тутилган. Аммо бундай ҳолатларда иш берувчи ортича ишлаганлик учун кўшимча дам олиш вақти бериш ёки ҳодимнинг розилиги билан иш вақтидан ташқари иш учун белгиланган нормалар бўйича ҳақ тўлаш орқали компенсация қилиши керак.

Агар Мехнат кодексининг талаблари бажарилмаса, бу меҳнат қонунчилигининг бузилиши, деб баҳоланади ва иш берувчи-

нинг айбдор мансабдор шахси БХМнинг 5 бараваридан 10 бараваригача миқдорда маъмурий жаримага тортилади.

Саволнинг иккинчи қисмига келсак, чиндан ҳам, 2020 йил 23 ноябрда қабул қилинган «Ўзбекистон Касаба ўюшмалари кунини белгилаш тўғрисида»ги қонун билан 11 ноябрь – Ўзбекистон Республикаси касаба ўюшмалари куни деб белгиланган. Аммо 2022 йил 28 октябрда тасдиқланган янги Мехнат кодексига кўра, бу кун ишланмайдиган байрам кунлари сирасига киритилмаган.

2022 йил 11 ноябрь куни Президент касаба ўюшмаси ҳодимларини касб байрами билан табриклаб, ушбу кунга бағишиланган янги дам олиш кунини жорий этишини тақлиф қилди. Бунинг учун қонун билан Мехнат кодексига тегиши кўшимча киритиш керак (Мехнат кодексининг 208-моддасидаги давлат байрамлари рўйхатига). Бундай қонун лойиҳаси ишлаб чиқилган ва Олий Мажлисда муҳокама қилинган, аммо шу кунгача эълон қилинмаган, демак, кучга кирмаган. Шундайд қилиб, 11 ноябрь – ҳали ҳам иш куни, бу кун ҳали қонун билан дам олиш куни сифатида тасдиқланмаган.

БИЛАСИЗМИ?

**Майнинг
фаолияти
қуёш
энергияси
билан амалга
оширилади**

«Майнинг фаолиятини амалга ошириш учун рухсатнома бериш тартиби тўғрисида»ги низом Аддия вазирлигига давлат рўйхатидан ўтказилди. Низом билан Ўзбекистон ҳудудида майнинг фаолиятини амалга ошириш учун рухсатнома бериш ҳамда фаолиятни ташкил этиш тартиби бегиланди.

Унга кўра, майнинг факат юридик шахс томонидан қуёш фотоЭлектр станциялари орқали ишлаб чиқарилган электр энергиясидан фойдаланган ҳолда амалга оширилади. Майннерлар истемол қилинган электр энергиясини ҳисобга олиш ускунасини ўрнатиб, ягона электр энергетика тизимиға уланиши мумкин. Майннерлар ўз фаолиятини фақат рўйхатга олинган пайтда кўрсатилиган манзилда, ёнғин хавфсизлиги ҳамда санитария нормалари ва қоидаларига риоя қилган ҳолда амалга ошириш ҳуқуқига эга.

Ўзбекистон ҳудудида қуидагиларни амалга ошириш тақиқланади:

- яширин майнингни;
- аноним криpto-активлар майнингни;
- рўйхатга олинган пайтда кўрсатилиган манзилга мос келмайдиган манзилда майнингни;
- рухсатномасиз майнингни.

Майннерлар майнингни амалга ошириш натижасида олинган криpto-активларни Ўзбекистонда криpto-активлар айланмаси соҳасидаги хизматлар провайдерлари фаолияти билан шуғулланиш учун лицензияга эга бўлган криpto-биржалар орқали сотишга ҳақли.

Истиқболли лойиҳалар миллий агентлиги (ваколатли орган) раҳбари томонидан тасдиқланган эксперт комиссияси тақдим этилган аризани 15 кунда кўриб чиқади ҳамда рухсатнома бериш ёки беришни рад этиш тўғрисида қарор қабул қиласди. Рухсатнома ваколатли орган томонидан қарор қабул қилинган кундан бошлаб бир кун ичida QR-код (матрик штрихли код) қўйилган ҳолда электрон ҳужжат тарзида расмийлаштирилади.

Аризани кўриб чиқиш ҳамда рухсатнома расмийлаштириш учун йиғим ундирилмайди. Рухсатнома 5 йил муддатга берилади.

Аризани кўриб чиқиш ҳамда рухсатнома расмийлаштириш учун йиғим ундирилмайди. Рухсатнома 5 йил муддатга берилади.

ХОЛАТ

«Ташаббусли бюджет»га лойихани құя олмаяпмиз, чунки...»

Йиғинимиз туман марказидан 8 километр узоклиқда жойлашган. Худуд чеккароқ бұлған сабабли ахолининг аксарияти деңқончилик ва өнеркәсіп ортидан күн күради. Үтгап майлар мобайнида маҳалла үзгача қиёфага кирди. Ийғилиб қолган муаммолар ечимини топди, ахолининг яшаш шароити яхшиланди.

Муродбек БОБОЖОНОВ,
Хазорасп туманиндағы
«Оқ майдон» маҳалласы раиси.

Маҳалладаги 781 та хонадонда 4 445 нафар ахоли истиқомат қилади. Очиги, ийғинда күргина муаммолар ҳал этилмай, ахолининг тинқа-мадорини күритеңді. Жумладан, ички йүллар ёзда тупрок, қышда лой бўлиб кетар, одамлар ҳаракатланишига қийналарди.

Тоза ичимлик сувнинг йўқлиги яна бир оғрикли масала эди. Ахоли сувни кўшни маҳаллалардан ташиб келишарди, йўлларнинг ёмонлиги бир мاشақатга минг машақат кўшарди. Қисқаси, худуд эътибордан четда қолиб кетган эди...

Шукрки, маҳалламиз 2021 йилда «Обод маҳалла» дастурига киритилиб, ахолини қийнаб келаётган муаммолар ечимини топа бошлиди.

Дастур бўйича ички йўллар таъмириланиб, 24 километр масо-

фада шағал, 4 километр қисмига асфальт ётқизилди. Бу орқали ахолини қийнаб келаётган лой йўллар тарихда колди. Энди одамлар текис ва равон йўллардан бемалол фойдаланишиади.

Шунингдек, ҳомийлар кўмаги билан таъмирталаб ҳолга келиб қолган Оқ майдон кўчасидаги 1,5 километр йўлга асфальт ётқизилди. Дастур доирасида ахолини қийнаб келаётган яна бир муаммо – тоза ичимлик сув масаласи ҳал этилди. 23 километр масофада кувур ётқизилиб, одамларнинг оби-ҳаётга бўлган эҳтиёжи қондирилди. Ҳар бир хонадонга ичимлик сув кириб борди.

Муддатини ўтаб бўлган эски симёочлар алмаштирилиб, ўрнига янги темир-бетон устунлар ўнаттилди. Электр симлари янги юкори кучланишига бардошли электр кабелларига алмаштирилди. Ахоли ўсиши ҳисобига етарли даражада ток етказиб беролмаётган трансформаторлар таъмирланниб, иккита юкори кучланишига эга янги трансформатор ўрнатиб берилди.

БАНДЛИК

«Ҳар жабҳада фаолликка интиляпмиз»

Маҳалламиз 21 та кўчадан иборат. 1 056 та хонадонда 5 725 нафар ахоли истиқомат қилади. Ийғин ишлаб чиқариш ва савдо-сотиққа ихтисослашган. Шунга кўра, одамларнинг аксарияти ана шутармокларда банд.

Равшанбек ЁҚУБОВ,
Хазорасп туманиндағы
«Наврӯз» маҳалласы раиси.

Йил бошида ўтказилган хатловда 105 нафар ишсиз фуқаро аниқланган бўлса, ҳозирда улардан 73 нафарининг бандлиги таъминланди. Колган 32 нафарини доимий ва кунлик ҳақ тўлландиган жамоат ишларига жойлаштириш ҳаракатидан.

Айтиш керакки, худудда оиласи тадбиркорликни ривожлантириш ва ахолининг даромад манбанин кенгайтиришга алоҳида эътибор қартилмоқда. Шу аснода тадбиркорлик қилиш ва тадбиркорлик фаолиятини кенгайтириш истагидан бўлган 83 нафар фуқарога 2 млрд. 560 млн. сўм имтиёзли кредит маблағлари ажратил-

ди. Бу орқали уларнинг ўзини ўзи банд килиши ва бизнес фаолиятини йўлга кўйишига кўмаклашилди.

Наврӯз кўчасида истиқомат қилувчи Шохруҳ Эгамбердиев 33 миллион сўм имтиёзли кредит эвазига сартошона, новвойхона, озиқ-овқат дўкони фаолиятини йўлга кўйиб, 18 нафар фуқарони доимий иш билан таъминлади. У етишираётган нон ва нон маҳсулотлари ийғин ахлининг эҳтиёжини қондириб кельмоқда.

Хамдам Ниёзметов 165 миллион сўм имтиёзли кредит ҳисобидан тикувчилик цехи фаолиятини йўлга кўйиб, 24 нафар ишсиз ахолининг доимий бандлигини таъминлади. Бу тадбиркоримиз нафакат маҳаллий бозорларга, балки кўшни давлатларга ҳам кийим-кечак маҳсулотларини етказиб беришни йўлга кўйиган.

Ижтимоий дафтарларга киритилган фуқаролар билан тизимиш ишлар олиб борилмоқда. Жумладан, 36 нафар хотин-қизга имтиёзли кредит эвазига тикув машиналари олиб берилиб, ўзини ўзи банд қилишига кўмаклашилди. Бугун улар ўз йиларида оиласи че-

варчилик фаолиятини йўлга кўйиб, рўзгорига кўшимча даромад киритияти. Шунингдек, «Аёллар дафтари»га киритилган 177 нафар хотин-қизнинг барчисига амалий ёрдам кўрсатилди. Дафтарнинг 1-тоифасига киритилган 19 нафар ижтимоий ҳимояга муҳтож аёлларнинг бандлиги таъминланди. 15 нафари эса ўзини ўзи банд қилган шахслар сифатида рўйхатдан ўтди. Тадбиркорлик қилиш истагидан бўлган аёлларнинг 8 нафарига 252 млн. сўм имтиёзли кредит асосида қандолат маҳсулотларини ишлаб чиқаришга мослашган асбоб-ускуналар олиб берилиб, тадбиркорлик фаолиятини йўлга кўйишига кўмаклашилди. 38 нафарига «Аёллар дафтари жамғармаси» ҳисобидан бир марталик моддий ёрдам кўрсатилди.

Колаверса, «Ёшлар дафтари»га киритилган 23 нафар ийгит-қизнинг 14 нафарига ўқиш учун тўлов-контракт пуллари тўланди. 2 нафарига бир марталик моддий ёрдам кўрсатилди. З нафарига субсидия асосида тикув машиналари, 2 нафарига мотокультиватор ва яна 2 нафарига ҳайдовчилик гувоҳномасига ўқиши учун ёрдам берилди.

Бундан ташқари, ийғиндаги ижтимоий ҳимояга муҳтож, кам таъминланган оиласирага субсидия асосида турли асбоб-ускуналар олиб берилиб. Бу орқали улар деңқончилик қилиши, устачилик, хунурмандлик билан шуғулланиш имкониятига эга бўлди. Шунингдек,

Ийғиндаги барча ахоли ҳолидан мунтазам хабар олиб, баҳоликудрат кўмаклашишга ҳаракат қиляпмиз. Яқинда соғлиғида муаммоси бўлган, оиласи шароити яхши бўлмаган 56 нафар фуқарога «Саховат ва кўмак» жамғармаси ҳисобидан бир марталик моддий ёрдам кўрсатдик. Бу каби амалий кўмак ишлари айни кунларда давом эттириляпти.

Бундан ташқари, ийғинда кам таъминланган, кўмакка муҳтож оиласи ҳолидан хабар олиниб, уларга турли ёрдамлар кўрсатиб келинади. Жумладан, иккى нафар кам таъминланган оиласи эски уйлари бузиб ташланиб, ўрнида янги үақ қад ростлади. Шунингдек, тадбиркорлик қилиш истагидан бўлганларга аукцион орқали 15-30 сотиҳдан ер ажратилиб, деңқончилик қилишига кўмаклашилди. Ҳусусан, Маърифат кўчасида истиқомат қиливчи Малоҳат Матжонов 15 сотиҳи ердан мўмайгина даромад қилмоқда. У эрта баҳорда ерига бўғдой экиб, ҳосилдан сунг иккичи экин сифатида сабзи етиштириб, деңқончилик ортидан оиласи даромадига кўшимча даромад киритимоқда.

Муаммоларга келадиган бўлсақ, тош йўларимизни асфальт қилиш бўйича лойихани, иккى йилдирки, «Ташаббусли бюджет»га қўя олмаяпмиз. Сабаби, «Обод маҳалла» дастурига тушган маҳаллалар 5 йилдан сўнггина шундай лойихаларда иштирок эта олар экан. Шу боис лойихаларимизни тайёр қилиб турибиз. Белгиланган вақт тугаси билан «Ташаббусли бюджет»га лойихамизни кўйиш орқали йўлларимизни асфальт қиласиз.

БИЛАСИЗМИ?

9 ойда қанча дарахт ноқонуний кесилди?

Ўзбекистонда жорий йилнинг 9 ойда дарахтларнинг ноқонуний кесилиши билан боғлиқ 2 427 та ҳуқуқбузарлик ҳолати қайд этилиб, шундан 714 туп қимматбахо дарахтлар ноқонуний кесилишига йўл қўйилган. Бу ҳақда Бош прокуратура хабар берди.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси «Қизил китоби»га киритилган ўсимликлар режасиз ва назоратсиз ийғиб олиниши натижасида табиий захиралар ва популяцияларининг ўсиш майдонлари қисқариши кузатилмоқда. Масалан, Сурхондарё вилояти «Боботоғ» давлат ўрмон хўжалиги худудида июль-сентябрь ойларида 11 550 туп табиий ҳолда ўсуви тоҷик кавраги даривор ўсимлиги ноконуний кесилиб, табиятга 5,7 млрд. сўм зарар етказилган. Ҳолат юзасидан жиноят иши қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари ўтказилмоқда.

Бундан ташқари, ўрмон фонди ер участкаларини қонунчилик хўжжатлари талабларига зид равиша ижарага бериш ҳолатлари аниқланиб, 18 та жиноят, 46 та маъмурӣ ва 23 та интизомий ишлар қўзғатилди ҳамда ноқонуний эгалланган 1539 гектар ерлар ўрмон фонди хўжалиги худудида ўсуви тоҷик кавраги даривор ўсимлиги ноконуний кесилиб, табиятга ҳамда ҳолати қонунчилик хўжжатлари талабларига зид равиша ижарага бериш ҳолатлари аниқланиб, 18 та жиноят, 46 та маъмурӣ ва 23 та интизомий ишлар қўзғатилди ҳамда ноқонуний эгалланган 1539 гектар ерлар ўрмон фонди хўжалиги худудида ўсуви тоҷик кавраги даривор ўсимлиги ноконуний кесилиб, табиятга ҳамда ҳолати қонунчилик хўжжатлари талабларига зид равиша ижарага бериш ҳолатлари аниқланиб, 18 та жиноят, 46 та маъмурӣ ва 23 та интизомий ишлар қўзғатилди ҳамда ноқонуний эгалланган 1539 гектар ерлар ўрмон фонди хўжалиги худудида ўсуви тоҷик кавраги даривор ўсимлиги ноконуний кесилиб, табиятга ҳамда ҳолати қонунчилик хўжжатлари талабларига зид равиша ижарага бериш ҳолатлари аниқланиб, 18 та жиноят, 46 та маъмурӣ ва 23 та интизомий ишлар қўзғатилди ҳамда ноқонуний эгалланган 1539 гектар ерлар ўрмон фонди хўжалиги худудида ўсуви тоҷик кавраги даривор ўсимлиги ноконуний кесилиб, табиятга ҳамда ҳолати қонунчилик хўжжатлари талабларига зид равиша ижарага бериш ҳолатлари аниқланиб, 18 та жиноят, 46 та маъмурӣ ва 23 та интизомий ишлар қўзғатилди ҳамда ноқонуний эгалланган 1539 гектар ерлар ўрмон фонди хўжалиги худудида ўсуви тоҷик кавраги даривор ўсимлиги ноконуний кесилиб, табиятга ҳамда ҳолати қонунчилик хўжжатлари талабларига зид равиша ижарага бериш ҳолатлари аниқланиб, 18 та жиноят, 46 та маъмурӣ ва 23 та интизомий ишлар қўзғатилди ҳамда ноқонуний эгалланган 1539 гектар ерлар ўрмон фонди хўжалиги худудида ўсуви тоҷик кавраги даривор ўсимлиги ноконуний кесилиб, табиятга ҳамда ҳолати қонунчилик хўжжатлари талабларига зид равиша ижарага бериш ҳолатлари аниқланиб, 18 та жиноят, 46 та маъмурӣ ва 23 та интизомий ишлар қўзғатилди ҳамда ноқонуний эгалланган 1539 гектар ерлар ўрмон фонди хўжалиги худудида ўсуви тоҷик кавраги даривор ўсимлиги ноконуний кесилиб, табиятга ҳамда ҳолати қонунчилик хўжжатлари талабларига зид равиша ижарага бериш ҳолатлари аниқланиб, 18 та жиноят, 46 та маъмурӣ ва 23 та интизомий ишлар қўзғатилди ҳамда ноқонуний эгалланган 1539 гектар ерлар ўрмон фонди хўжалиги худудида ўсуви тоҷик кавраги даривор ўсимлиги ноконуний кесилиб, табиятга ҳамда ҳолати қонунчилик хўжжатлари талабларига зид равиша ижарага бериш ҳолатлари аниқланиб, 18 та жиноят, 46 та маъмурӣ ва 23 та интизомий ишлар қўзғатилди ҳамда ноқонуний эгалланган 1539 гектар ерлар ўрмон фонди хўжалиги худудида ўсуви тоҷик кавраги даривор ўсимлиги ноконуний кесилиб, табиятга ҳамда ҳолати қонунчилик хўжжатлари талабларига зид равиша ижарага бериш ҳолатлари аниқланиб, 18 та жиноят, 46 та маъмурӣ ва 23 та интизомий ишлар қўзғатилди ҳамда ноқонуний эгалланган 1539 гектар ерлар ўрмон фонди хўжалиги худудида ўсуви тоҷик кавраги даривор ўсимлиги ноконуний кесилиб, табиятга ҳамда ҳолати қонунчилик хўжжатлари талабларига зид равиша ижарага бериш ҳолатлари аниқланиб, 18 та жиноят, 46 та маъмурӣ ва 23 та интизомий ишлар қўзғатилди ҳамда ноқонуний эгалланган 1539 гектар ерлар ўрмон фонди хўжалиги худудида ўсуви тоҷик кавраги даривор ўсимлиги ноконуний кесилиб, табиятга ҳамда ҳолати қонунчилик хўжжатлари талабларига зид равиша ижарага бериш ҳолатлари аниқланиб, 18 та жиноят, 46 та маъмурӣ ва 23 та интизомий ишлар қўзғатилди ҳамда ноқонуний эгалланган 1539 гектар ерлар ўрмон фонди хўжалиги худудида ўсуви тоҷик кавраги даривор ўсимлиги ноконуний кесилиб, табиятга ҳамда ҳолати қонунчилик хўжжатлари талабларига зид равиша ижарага бериш ҳолатлари аниқланиб, 18 та жиноят, 46 та маъмурӣ ва 23 та интизомий ишлар қўзғатилди ҳамда ноқонуний эгалланган 1539 гектар ерлар ўрмон фонди хўжалиги худудида ўсуви тоҷик кавраги даривор ўсимлиги ноконуний кесилиб, табиятга ҳамда ҳолати қонунчилик хўжжатлари талабларига зид равиша ижарага бериш ҳолатлари аниқланиб, 18 та жиноят, 46 та маъмурӣ ва 23 та интизомий ишлар қўзғатилди ҳамда ноқонуний эгалланган 1539 гектар ерлар ўрмон фонди хўжалиги худудида ўсуви тоҷик кавраги даривор ўсимлиги ноконуний кесилиб, табиятга ҳамда ҳолати қонунчилик хўжжатлари талабларига зид равиша ижарага бериш ҳолатлари аниқланиб, 18 та

«Суғориш тизими анча Эскирган...»

Бизнинг маҳалла шаҳар марказида жойлашган. Бу ерда маъмурӣ бинолар кўп. 5 та мактаб, 1 та боғча, 2 та олий таълим муассасаси ҳам бор.

Шұхрат БЕКМЕТОВ, Урганч шаҳридаги «Мустақиллик» маҳалласи раиси.

Махаллада ўзгаришлар катта. Барча ички кўчалар асфальтланди. 3 та кўп қаватли уй курилиб фойдаланишга топширилди. Яна 4 тасининг курилиши давом этмоқда. Бунёдкорлик ишлари натижасида кўплаб аҳоли ишли бўлгапти. Айни пайтда ўтизга яқин маҳалладошимиз «дом» курилишида банд.

Тадбиркорлар сафи ҳам кенгайиб, аҳолига қулайликлар юратилмоқда. Айниқса, автомобилларга сервис хизмат кўрсатиш, компьютер хизматлари, сартарошона, новвойхона, этикдўз йўналиши анча ривожланди. Айни шу соҳаларга қизикиши бор 30 нафарга яқин ёшларни «устоз-шогирд» асосида бириттириб қўйганимиз. Улар тез орада тажриба орттириб, мустақил иш бошлашади. 24 нафар хотин-кизга ўзини ўзи банд қилишлари учун тикув машинаси ва қандолатчилик учун минипечлар берилди.

Оилавий тадбиркорликни ривожлантириш мақсадида 21 та тадбиркорга 708,7 миллион сўм кредит ажратилди. Хусусан, 7 нафарига тикувчилик фаолиятини ташкил этиш учун 118,6 млн. сўм, 2 нафарига асаларичилик учун 640

млн. сўм, 12 нафарига хизмат кўрсатиш соҳалари учун 541 млн. сўм имтиёзли кредит берилди. 42 нафар фукаро ўзини ўзи банд қилди.

Шунингдек, «Оташ инвест сервис» корхонаси 220 миллион сўм имтиёзли кредит асосида курилиш материаллари ишлаб чиқариш ускуналари харид қилиб, ишлаб чиқариш кувватини ошири. Натижада кўшимча 10 нафар фукаро доимий иш ўрни билан таъминланди.

Ижтимоий ҳимояга мухтоҷ аёллар рўйхати шакллантирилиб, 170 нафари «Аёллар дафтари»га киритилди. Улардан 17 нафари доимий ишга жойлаштирилган бўлса, 8 нафарига тадбиркорликни ривожлантириш учун 135 млн. сўм имтиёзли кредит ажратилди. Ногиронлиги бор, бокувчинини йўқотган, фарзандлари ногирон аёлларга 100 млн. сўм кредит берилди.

Бундан ташқари, кекса, касалманд, ёлғиз яшовчи фуқаролар холидан доимий хабар олиниб, турли хилдаги озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берилмоқда. 2 та хонадоннинг ички қисми таъмирлаб берилди. 1 та кам даромади оиласа ёш батареяси ўрнатилди.

Ёшларнинг вактини мазмунли ўтказиш мақсадида шахмат, шашка, футбол, волейбол тўғараклари ташкил этилиб, турли тадбир ва спорт мусобақалари ўтказиб келинмоқда.

Таклифим: маҳаллада суғориш тизими анча эскирган. Агар ирригация тизими яхшиланса, маҳалла янада обод бўлиб, яшиллик майдонлари кенгайган бўларди.

БИЛИБ ҚЎЙИНГ!

Аҳоли ҳар йили зилзила бўйича ўқитилади

Аҳолини зилзилада ҳара-
«катланишга тайёрлаш ти-
зимини ташкил этиш тўғриси-
даги» Хукумат қарори қабул
килини.

Хужжатга мувоғик, «Аҳо-
лини зилзилага тайёрлаш
хафталиги» доирасида ҳар
йили республикадаги барча
маҳаллаларда аҳоли ишти-
роқида зилзила билан боғ-
лиқ фавқулодда вазиятлар
бўйича қўймондонлик-штаб,
маҳсус-тактиқ ва объект ўкув
машқлари ўтказиб борилади.

Миллий электрон платформанинг ўкув режа ва дастурларига ҳар уч йилда бир ма-
ротаба, соҳадаги инновацион ёндашувларни иносатга олган
холда ўзгаришиш киритилади.

Миллий электрон плат-
форма орқали малака оши-
риш ва қайта тайёрлаш ўкув
курслари фаолиятини Фавқу-
лодда вазиятлар вазирлиги,
Қорақалпоғистон Республика-
си Вазирлар Кенгаши, вилоят-
лар ва Тошкент шаҳар ҳоким-
ликлари билан биргаликда
назорат қиласи.

БИЛАСИЗМИ?

Тадбиркорлик субъекти қандай фарқланади?

Президентнинг 2023 йил 10
Февралдаги «Тадбиркор-
лик субъектларини тоифалар-
га ажратиш мезонлари ҳамда
солик сиёсати ва солик маъму-
риятилигини янада такомил-
лаштириш чора-тадбирлари
тўғрисида»ги фармони 1-бан-
дига бу саволга аниқ жавоб
берилган.

**1. Кичик тадбиркорлик субъ-
ектлари** фаолиятидан қатъий
назар барча якка тартибдаги тад-
биркорлар, микрофирмалар ва
ҳамда кичик корхоналар киради.

Микрофирмалар ҳақида ора-
да тушуниридик. Яъни таъсисчилари
(иштирокчилари) жисмоний
шахслар бўлган ҳамда жами дар-
омади календарь йил давомида
1 миллиард сўмгача бўлган тад-
биркорлик субъектлари микро-
фирмаларидир.

Кичик корхоналар деганда эса
жами даромади календарь йил

давомида 1 миллиард сўмдан 10
миллиард сўмгача бўлган ҳамда
таъсисчилари (иштирокчилари)
юридик шахслар бўлган тадбир-
корлик субъектларини тушунамиз.

**2. Ўрта тадбиркорлик субъек-
тлари** – жами даромади календарь
йил давомида 10 миллиард сўм-
дан 100 миллиард сўмгача бўлган
тадбиркорлик субъектларидир.

**3. Йирик тадбиркорлик субъ-
ектлари** – жами даромади кален-
дар йил давомида 100 миллиард
сўм ва ундан юқори бўлган тад-
биркорлик субъектларидир.

ҚУЛАЙЛИК

«Эскирган лифт хавфсиз бўлмайди»

Маҳалламиздаги 1 179 та хонадонда 4 618 нафар аҳоли яшайди.
«Маҳалла бешлиги»нинг бош мақсади – аҳоли турмуш тарзини
яхшилаш ҳамда қуляй шароитлар яратишдан иборат.

Рустам ҲОШИМОВ,
Бектемир туманидаги
«Миришкор» маҳалласи раиси.

Биринчи навбатда, аҳолининг
кеча кундуз бемалол ҳаракатла-
нишлари учун ички кўчаларимиз
асфальтланиб, йўл четига йўлаклар
ётқизилди. Маҳалламизни яшил
маконга айлантириш учун 4 та
артезиан кудуғи қазиб, сув чиқар-
дик. Болажонлар учун 2 та болалар
ўйингоҳи қурилиб, 9 таси қайтадан
таъмирланди. «Ташабbusliy biud-
jet» орқали теннис корти ва мини
футбол майдончasi курдик.

Куз-қиши мавсумига катта тай-
ёргарлик кўряпмиз. Шу кунга қа-
дар барча кўп қаватли уйларнинг
подвал қисмидаги эски кувурлар
янгисига алмаштирилди. 3 та кўп
қаватли уйнинг том қисми темир
туникалар билан танишиши
коммунал соҳадаги энг катта

муаммо – лифтларнинг ўз мудда-
тини ўтаб бўлганидир. Бу борада
ижобий ишлар бошланди. Хозир
34-уйимизга янги лифт ўрнатдик.
Яна 7 та лифт ўрнатсан, аҳоли
хавфсизлигини тулиқ таъминлаган
бўлардик.

Куни кеча пойтахтимизда
«Маҳалла институтининг жамият
ҳаётида тутган ўрни» мавзусида
бўлиб ўтган ҳалқаро форумда қат-
нашдим. Таассуротлар бир олам,
катта маълумотларга эга бўлдик.
Бизнинг маҳалла институти каби
бошқа давлатлардаги тузилмалар
тажрибаси билан танишдик. Ай-
ниқса, Германиянинг «Гемайдени»
деган тузилмаси кўпчилик маҳалла
раислари каби менда ҳам катта
қизиқиши ўйғотди.

Таклифим: маҳалла раислари-
нинг ана шундай ўзига хос дунё
тажрибалари билан танишиши
учун ҳалқаро тажриба алмаши
тизимини йўлга кўйиш керак.

ЭЪТИРОФ

«Авваллари шаҳарда яшасак-да, уялардик...»

Маҳалламиз аҳолисининг асосий қисми давлат ташкилотларида ишлайди. Ҳудудимизда 41-мактаб, 1 та болалар боғчаси мавжуд.

Рахим НАБИЖОНОВ,
Наманган шаҳридаги
«Зарафшон» маҳалласи раиси.

Ишлаб чиқариш, аҳоли бандлигини таъминлаш ва худуд инфратузилмаси ривожи жиҳатидан намунали маҳаллага айланяпмиз. Жумладан, 5 849 нафар фуқаро яшовчи маҳалламида ички кўчалар асфальтланди, ичимлик сув

ва электр энергияси билан боғлик муаммолар ечимини топди. Ҳудудимизда қарийб 20 йилдан ошик даврларда бўлмаган ишлар қилингти. Авваллари шаҳар маҳалласида яшасак-да уялардик. Яроқсиз ҳолга келган асфальтлар, умуман асфальт қилинмаган кўчалар ёғинли кунларда бир ахвол, иссик кунларда чанг-тўзонлар кўтарилиган манзараларда кўриш мумкин эди.

Бугун маҳалла йўллари равон. Ҳар жиҳатдан обод масканга айланниб бормоқда. Жумладан, маҳалланинг 3 та кўчаси – Аҳси, Зарафшон тор кўчалари ва Билим кўчасининг 1 087 метр қисми асфальтланди. Юқорида таъкид-

ланган 3 кўчада 265 та хонадон бўлиб, унда 1 550 нафар аҳоли истиқомат қиласди. Рақамлар бир маҳалланинг оз сонли кўчаларига тегишли. Бироқ шу манзилларда бўләтган бунёдкорликлардан минглаб инсонлар шод.

Бундан ташқари, аксар кўчалардаги сув тармоқлари янгиланди. 60 та эски симёғочлар ўрнига бетон устунлар ўрнатилди. Ҳозирги вактда Зарафшон кўчасидаги 50 ишларни сув тармоғи маҳаллий бюджет ҳисобидан янгиланпти. Қувонарлиси, бу ишлар якунига етгач, айни кўчалар асфальтланади.

Бу хайрли ишларимизнинг бошланиши. Олдинда яна бир қа-

тор режалар белгилаб олганмиз. Унга кўра, яна 2 та кўча – Зарабон ва Аҳси тор кўчалари асфальтланади. Бу ҳақда шаҳар ҳокимлигига ёзма мурожаат килганмиз.

Ўз навбатида худудда бандликни таъминлаш, камбағалликни қисқартириш борасида аниқ режалар тузилган. Сўнгги хатловда 120 нафар ишсиз фуқаро рўйхатга олинган эди. Ҳозиргача 60 фоизи ишга жойланди. Ҳоким ёрдамчиси Фуломжон Фуғуров билан ҳамкорликда қолган фуқаролар бандлигини таъминлаш чораларини кўряпмиз. Жумладан, 6 нафар ишсиз аёлларга субсидия ҳисобидан тикув машинаси олиб берилди.

Бир нафар уй-жойга эҳтиёжманд оила вакилларига кўп қаватли хонадон совға қилинди. Бандликни таъминлашда худуддаги тадбиркорлик субъектлари катта ёрдам бермоқда. Айни пайт 32 нафар тадбиркор ўз соҳаси бўйича 100 та иш ўрни яратган.

Килаётган ишларимиз самараси аҳоли кайфиятида акс этмоқда. Одамларимиз ислоҳотлардан мамун, ўзгаришларда фаол иштирок этяпти.

БИЛАСИЗМИ?

Энди тиббиёт муассасалари маҳаллага ҳисбот беради

Президент томонидан имзоланган Қонун (ЎРҚ-870, 04.10.2023 й) билан айrim қонун хужжатларига ўзгартиш ва кўшимча киритилди.

«Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисидағи конунга киритилган ўзгартиришга кўра, вилоятлар соғлиқни сақлаш бошқармалари ва Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармаси раҳбарлари ҳар ярим ийллик якунлари бўйича тегишинча ҳалқ депутатлари вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашларига ҳисбот тақдим этади.

Мазкур ҳисботни эшитиш якунлари бўйича тегишли ҳалқ депутатлари Кенгashi томонидан уларнинг фаолияти самардорлигига баҳо берилади ҳамда тегишли қарор қабул қилиниб, қарор Соғлиқни сақлаш вазирлигига юборилади.

Бундан ташқари, туман (шаҳар) тиббиёт бирлашмаларининг раҳбарлари ҳар ярим ийллик якунлари бўйича тегишинча ҳалқ депутатлари туман (шаҳар) Кенгашларига ҳисбот тақдим этади.

Мазкур ҳисботни эшитиш якунлари бўйича тегишли ҳалқ депутатлари Кенгashi томонидан қарор қабул қилиниб, қарор соғлиқни сақлашни бошқариш худудий органларига юборилади.

Шунингдек, «Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги конунга киритилган ўзгартиришга кўра, фуқаролар йиғини, тегишинча аҳоли бирристирилган, туман (шаҳар) кўп тармоқли марказий поликлиникалари, оиласвили поликлиникалар ва оиласвили шифокор пунктлари раҳбарларининг ахборотини эшигади.

НИГОХ

«Оғир ҳудуд»лар тобора ободлашиб боряпти

Жиззах вилоятида «Обод хонадон», «Обод кўча» ва «Обод маҳалла» мезонларини ҳудудларда жорий этиш натижасида узоқ йиллардан бери эътибордан четда қолган, «оғир ҳудуд» тоифасига киритилган маҳаллалар обод ва кўркам масканга айланяпти.

Дилшод ОМОНОВ,
Жиззах вилояти камбағалликни қисқартириш ва бандлик бош бошқармаси бўлим бошлиғи.

Мазкур мезонни жорий этиш максадида вилоядта 4 та маҳалла танлаб олинган. Улардаги ижтимоий-иқтисодий вазият ўрганилиб, коммунал ва ижтимоий соҳа объектларининг куз-қиши мавсумига тайёргарлик ҳолати яхшиланяпти.

Масалан, йўл, коммуникация тармоқлаш, инфратузилма ҳолатини яхшилаш борасида жами 26 км. ички йўлларга асфальт ва цемент-бетон қолпамаси ётқизиш ишлари бажарилди. Аҳолига 660 та газ баллонлари (21,72 тонна) етказиб берилди. Электр таъминотини яхшилаш мақсадида 31 дона темир-бетон таянчлар ўрнатиш ҳамда 1,45 км. электр тармоқ тортиш ишлари амалга оширилди. Ичимлик сув таъминотини яхшилаш борасида 1,3 км. масофага янги тармоқ тортилди.

Коммунал хўжалиги соҳасини яхшилаш бўйича Бахмал туманидаги «Мўғол» маҳалласи, Шароф Рашидов туманидаги «Янги диёр» маҳалласи, Пахтакор туманидаги «Олмазор» маҳалласи ва Зафаробод туманидаги «Самарқанд»

маҳаллаларида жойлашган кўп қаватли уйларнинг том қисмларини, ертӯла қисмидаги муҳандислик-коммуникациялари мукаммал таъмирланяпти.

Бундан ташқари, кредит, субсидия, бандлик, ёшлар масаласи алоҳида назоратга олинган. Шу бугунги кунга қадар тижорат банклари томонидан 19 нафар фуқаро ва тадбиркорлик субъектига 181,4 млн. сўм микдорида кредитлар ажратилиши таъминланди. 15 нафар фуқаролар қиймати 122 млн. сўм бўлган субсидия маблағлари ажратилди. 229 нафар фуқаронинг бандлиги таъминланди. 7 538 нафари бепул тибий кўриқдан ўтказилди ва 50 нафарига даволаниш учун ордер берилди. Алоҳида таъкидлаш кераки, жараёнда ижтимоий ҳимояга муҳтоҷ оиласларга моддий ва маънавий кўмак кўрсатилмоқда.

Ўз навбатида маҳалла ходимларига замонавий шарт-шароитлар яратиб бериш учун Шароф Рашидов туманидаги «Янги диёр» маҳалласи ва Зафаробод туманидаги «Самарқанд» маҳалласига янги хизмат биноси курилмоқда. Бахмал туманидаги «Мўғол» маҳалласи ва Пахтакор туманидаги «Олмазор» маҳалласи биносида жорий таъмирлаш ишлари олиб борилмоқда.

Маҳаллалarda аҳолининг соғлом турмуш тарзига риоя этиш, саломатлигини мустаҳкамлаш ҳамда билимларини ошириш мақсадида спортнинг бир қанча турлари бўйича мусобақалар ва китобхонлик тадбирлари, «Ёш китобхон», «Мунозара» каби интеллектуал ўйинлар ўтказиб келинмоқда.

Эътиборлиси, бунёдкорлик-ободонлаштириш ишларida ёшу қари бирдек фаол иштирок этмоқда.

ТАЖРИБА

«Мигрантларни қайтариш чоралари кўриляпти»

Маҳалламида «Обод кўча», «Обод маҳала», «Обод хонадон» мезонлари асосида худуд инфратузилмасини яхшилаш бўйича кенг кўламдаги амалий ишлар бошланди. Аҳолини ўйлантириб келаётган муаммоларга ўз вақтида ва сифатли ечим топиш мақсадида Республика ишчи гурӯҳи вакиллари уйма-уй юриб ўрганишлар олиб бормоқда.

Фахридин ЭРҚЎЗИЕВ, Жалакудук туманинди «Кутлуқ» маҳалласи раиси.

Махалладаги 43-сонли умумтаълим мактаби ҳолати кўздан кечирилди. Қайта таъмирдан сўнг фойдаланишга топширилиши режалаштирилган мазкур ўқув даргоҳида бошланган иш жараёни, келгусида амалга ошириладиган қурилиш ишлари билан яқиндан танишилди. Хозиргача бу ерда белгиланган ишларнинг 60 фоизи бажарип бўлindi. Мактаб капитал таъмирланяти. Бундан ташқари, худудимизда атига 25 ўринли биттагина хусусий боғча бор эди. Дастур бўйича давлат-хусусий шерикчилик асосида 120 ўринли замонавий боғча барпо этилмоқда.

Шунингдек, маҳалла йигини инфратузилмаси, аҳолининг тоифалари бўйича майший-ижтиёмий шарт-шароитлари атрофлича ўрганилди. Тоза ичимлик сувга бўлган талабни қондириш, айниқса, ободончилик ишларига алоҳида ёндашилмоқда. Тараққиёт кўчасида сув сиғими катта бўлган янги сувхона курилди, сув насоси янгилаанди. Туманга олинган 17 та сув насосининг биттаси шу ерга қўйилди. Тараққиёт кўchasida 4 км. тармоқ тортилди. Наво кўчасида 1 км. лик тармоқ тортиш ишлари кетяпти. Наво кўчасига янги трансфарматор қўйилди. Эски симёочлар ўрнига 105 та бетон устун ўрнатилипти. Электр кабеллари тортиш бошланди. Тараққиёт ва Ширин кўчаларидаги симёочлар алмаштириляпти. 11 км. масофада асфальтлаш белгиланган. Хозира Наво кўчасининг 1 км.

кисли таъмирланди. Тараққиёт кўчасида 500 метр йўл асфальтланди.

Маҳалла ҳудудидаги 195 нафар меҳнат мигрантларини қайтариш чораларини тезлашириш бўйича чора-тадбирлар белгиланган. Бунинг учун янги иш ўринлари яратиб, худуддаги тикувчилик билан шуғулланадиган тадбиркорлар иши янада такомиллаштирилмоқда. Хорижда меҳнат қилаётган маҳалладошлар оиласи билан сухбатлашиб, уларни қайтариш чоралари кўриляпти. Бунинг учун Янги кўчасида 300 ўринли трикотаж корхонаси ишга тушириляпти. «Қашқар» маҳалласи билан туаштан кўчада 200 ўринли тўқув цехи қуриляпти. Бундан ташқари мигрантларга 20 сотихдан 30 йил фойдаланиш учун ер беряпмиз. Тараққиёт кўчасида мева сақлайдиган музлатгич ва тикувчилик цехи қуриляпти.

2 772 нафар аҳоли истикомат қиласидаган маҳалламида айни пайт 23 нафар ишсиз бор. Охирги хатловда 50 нафар ишсиз рўйхатга олинган эди. Юқоридаги режалар амалга ошса, умуман ишсиз одам қолмайди. Аксинча, бошқа маҳаллалардаги ишсизлар бандлигини таъминлаш имконига эга бўламиз.

Шу ўринда бир мулоҳазани айтиб ўтишинистардим. Биламизки, давлат ҳалқ манфаати учун амалий ишларни қиласи, аммо айрим маҳаллаларда баззи бир фуқароларнинг «давлат, ҳокимият қилиб беради» деган боқиманда кайфияти ҳануз йўқолгани йўқ.

Қувонарлиси, дастур доирасида мана шу каби салбий иллатни тугатиш, аҳолини бўлаётган ўзгаришларга дахлдорлигини оширишга эришилмоқда. Ободлаштириш ишларида ҳар бир хонадон эгаси, ота-оналар, хонадон катталари, ёшу қари бирдек фаоллик кўрсатмоқда. Бирга яшатётган оила, хонадон аъзолари яшаш жойларини, биринчи навбатда, майший нукталарни озода ва покиза сақлашга, мавжуд томорқалардан унумли фойдаланишга эътибор беришмоқда.

БИЛАСИЗМИ?

«Парваришлар нафақаси»ни олишга онлайн ариза топшириш мумкин

Mу.gov.uz порталида ўзгалар парваришига муҳтоҷ 18 ёшгача ногиронлиги бўлган болаларнинг парвариши билан банд қонуний вакилларга (ота-онасига) нафақа тайинлаш имконияти мавжуд.

Президент Фармони билан тасдиқланган рўйхатда 34 та қасаллик тури аниқ белгиланган. Қонуний вакилларга (ота-онага) 500 минг сўм миқдорида парваришлар нафақаси тайинланади.

Бунинг учун мурожаатчи таъминлаш учун ариза бериш» хизматидан фойдаланиши ва нафақа тури сифатида «Парваришлар нафақаси» бандини танлаб, ариза

юбориши лозим.

Хизматдан фойдаланишда ҳеч қандай ҳужжат талаб этилмайди. Фуқаронинг нафақага бўлган хукуқи тўғрисидаги маълумотлар тегишли вазирлик ва идоралар

нинг ахборот тизимларидан электрон шаклда ЖШШИР (ПИНФЛ) орқали текширилади. Мурожаатчи нафақа тайинланганини ёки рад этилганлиги тўғрисида хабардор қилинади.

МЕНДА САВОЛ БОР...

Тошпўлат ҲАСАНОВ,
Мирзачўл туманидаги
«Боғбон» маҳалласи раиси:

— Куни кеча маҳалламида яшовчи фуқаро, гарчи ёши етмаган бўлса-да, пенсияга чиқишида амалий ёрдам сўради. Айтишича, у бир неча йил паҳта заводида ишлаган бўлиб, бу ерда мавсумий ишлаганлик бир йилга ўтаркан. Шу тўғрими? Яна қандай мавсумий соҳа ва тармоқларда шундай имтиёз бор?

Қандай мавсумий иш 1 йиллик стажга тенг?

Бахридин ЗИЁДОВ, Пенсия жамғармаси ахборот хизмати раҳбари:

— Ҳақиқатан ҳам, паҳта тоза-лаш саноатида бир мавсум ишлаш бир йил меҳнат стажига ўтиши ко-нун билан белгиланган. Жумладан, Вазирлар Маҳкамасининг «Давлат пенсияларини тайинлаш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги Низомин тасдиқлаш ҳақида»ги қарори билан тасиқланган Низомга мувофиқ, саноатнинг мавсумий тармоқла-ри ташкилотларида банд бўлган ходимларга тўлиқ мавсум мобайнидаги иш бир йилдаги иш учун, тўлиқ бўлмаган мавсум мобайнидаги иш – амалда банд бўлган давр бўйича ҳисоблашади.

Яни, фуқаро бир мавсум давомида паҳта саноат корхоналарида пахтани куритиш, тозалаш, юклаш ва тушниш, пневмотранспортга ортиш ҳамда қуритиш-тозалаш цехини йиғишиши ва иситиши, ишлаб чиқариш чиқиңдиларини чиқариб ташлаш каби ишларда ишлаган бўлса, тўлиқ меҳнат қилган даври бир йил меҳнат стажига ҳисобланади.

Бундан ташқари, яна тўлиқ бир мавсум ишлаш пенсия тайинлаш учун бир йил меҳнат стажига ўтадиган мавсумий ишлар ва саноатнинг мавсумий тармоқлари ҳам бор. Улар саноатнинг қанд-ша-

кар ва консерва ишлаб чиқариш тармоқлари корхоналаридағи ва ипакчилик тармоғи корхонала-ри ва фермер хўжаликлидаги ишлар ҳисобланади.

Ўз навбатида ипакчилик тармоғи корхоналари ва фермер хўжаликлидаги ишлар кўйидагиларга бўлинади:

- а) тут уруғи тайёрлаш;
- б) тут ниҳоллари ва тут кўчат-лари етишириш;
- в) тут ипак курти уруғларини инкубаторияларда жонлантириш;
- г) тут ипак куртини парва-ришлар;
- д) тирик ва куруқ пиллани са-ралаш;
- е) тирик пиллани куритиши;
- ж) пиллани кўл кучи ёрдамида ташиш;
- з) пилладан намуналар олиш (лабораторияда саралаш учун);
- и) уруғчилик корхоналарида капалакларни жинсларга ажратиш;
- к) тут ипак курти уруғларини микротаҳлилдан утказиш;
- л) тут ипак курти уруғларига ишлов бериш;
- м) тут ипак курти уруғларини қишишлар давридаги ишлар;
- н) тут ипак курти уруғларини қадоқлаш ва ёрлиқлаш.

ТАКЛИФ

«Сериаллар оиласарни пароканда қиляпти...»

ШУ МАСАЛАРНИ ТАРИБГА СОЛИШ МУТАСАДДИЛАР ЭЪТИБОРИДАН МУТЛАҚО ЧЕТДА ҚОЛАЁТГАНИ ЭНГ КАТТА ФОЖЕА-КУ... БУНДАЙ ТОМОШАЛАРНИ ЖАМОАТЧИЛИК ЖИМ КУЗАТИБ ТУРГАНИ ХАВОТИРЛИ ҲОЛАТ ЭМАСМИ?! АФСУС, ОДАМЛАР ОРАСИДА КИТОБХОНЛИК, ГАЗЕТХОНЛИК ТАРФИБОТИГА КҮПРОҚ ЭЪТИБОР ҚАРАТА ОЛМАЯПМИЗ-ДА...

Кизилкүм кенгликларида жойлашган Конимех туманида бундан бир неча йил илгари меҳмон бўлган киши унинг бугунги ўзгаришларидан ҳайратга тушишибий. Халқнинг турмуш тарзи ҳозир мутлақо бошқача.

Эрдилла БЕКНАЗАРОВ,
Конимех туманидаги
«Юксалиш» маҳалласи раиси.

Равон йўллар, кўркам бинолар, чарофон кўчалар... Сув, электр энергияси, газ таъминотида камчиликлар йўқ. Ҳар бир маҳалла да бунёдкорлик авжиди. Биргина «Юксалиш» маҳалласи буткул янги қиёфа каёб этяпти.

«Обод хонадон», «Обод кўча» ва «Обод маҳалла» мезонлари асосида худуд инфратузилмасини яхшилаш, аҳоли бандлигини таъминлаш борасида маҳалланинг Кумработ қишлоғида ободонлаштириш ва бунёдкорлик ишларига катта эътибор қаратилди. Йиғиндаги 2 185 нафар аҳолининг 316 нафари айнан шу қишлоқда истиқомат қиласди.

Бунёдкорлик ишлари доирасида дастлаб аҳоли хонадонлари хатловдан ўтказилиб, кўп йиллардан буён ийғилиб келаётган муаммолар ўрганилди. Натижада тоза ичимлик сув, ўйл таъмири, электр энергия ва газ таъминоти, тиббий ёрдам кўрсатиш ва бандлик масаласи билан боғлик кўплаб муаммолар аниқланиб, уларни ҳал этиш юзасидан «Йўл харитаси»

ишлаб чиқилди. Шу асосида ишлар бошлаб юборилиб, қишлоқ йўлларининг 1,5 километрига асфальт ётқизилди. Шунингдек, электр таъминотини яхшилаш мақсадида 45 та темир-бетон таянч устуни, битта трансформатор жорий таъмирланди, 2,2 километр масофага сим тортилиб, ички кўчаларга тунги ёритиш чироқлари ўрнатилди. 1,7 километр газ қувуруни бўяш ишлари амалга оширилиб, битта газ тақсимлаш пункти назоратдан ўтказилди. Тоза ичимлик сув муаммоси ижобий ҳал этилди. Олтмишта хонадон ичимлик сув тармоғига уланди.

Маҳалла худудидаги 9-сонли умумтаълим мактаби филиали интернет тармоғига уланди ва мактаб атрофи ободонлаштирилди. Кишлокни намунали худудга айлантириш мақсадида олиб бораётган тадбирлар давомида ишсиз аҳолини иш билан таъминлашга алоҳида эътибор қаратиляпти. Жумладан, 16 нафар фуқаронинг бандлигига кўмаклашилди. Шундан 5 нафар фуқаро доимий ишга жойлаштирилди, 3 нафари ҳақ тўланадиган жамоат ишига жалб этилди. 8 нафар фуқаро ўзини ўзи банд қилиш бўйича рўйхатдан ўтказилди.

Аҳоли вакилларини малакали мутахассислар чукурлаштирилган тиббий кўриқдан ўтказди. Уларга 315 нафар фуқаро камраб олиниб, 97 нафарида турли касалликлар аниқланди. Тиббий кўриқдан ўтганларнинг 8 нафарига туман, 2 нафарига вилоят шифохонала-

рига даволаниш учун йўлланма берилди, 35 нафар беморга бепул дори-дармон тарқатилди.

Ободлик кўнгилдан бошлана-ди, дейишади. Маҳалла одамлари бу ўзгаришларга нисбатан даҳлдорлик хисси билан яшамоқда. Шу боис бунёдкорликларга ҳамоҳанг тарэда кумработиклар ӯзлари яшаб турган хонадонларни тартибга келтириш, ҳовли деворларини таъмирлаш, томорқасини кўркам, чироили килиш учун астойдил ҳаракат қилишмоқда. Ислоҳотлар нафаси ҳар бир хонадонга кириб боряпти.

Таклиф эмас, оғрикли масала шундаки, кейинги пайтларда телезеркаларда менталитетимизга мос бўлмаган турли сериаллар, ток-шоулар, ёшлар қўлидаги турли

гаджетларда беҳаё ва бемаъни, ҳатто фаҳшга ундовчи тасвирлар ниҳоятда кўпайиб кетди. Оиланг, фарзандларини қаторида шу кўрсатувларни кўришга уялиб кетасан одам. Шу масалаларни тартибга солиш мутасаддилар эътиборидан мутлақо четда қолаётгани энг катта фожеа-ку... Бундай томошаларни жамоатчилик жим кузатиб тургани хавотирили ҳолат эмасми?!

Зеро, бундай маънан саёз руҳдаги кўрсатувлар маҳаллардаги ёшлар, оиласар ҳаётида салбий таъсир ўтказилиб мумкин. Тўғриси, ўтказяпти ҳам. Айrim холларда ёш келин-кўёвлар баҳтга, бойлика меҳнатсиз ҳам эришса бўлади, деган хуносага келиб коляпти. Улар енгил, аммо охири вой бўлган ҳаётни танлай бошлапти.

Афсус, одамлар орасида китобхонлик, газетхонлик тарфиботига кўпроқ, эътибор қарата олмаяпмиз-да... Худудлардаги кинотеатрлар таъмирланиб, маданий тадбирлар, одамларни яхшилик, эзгулика ундейдиган фильмлар намойиш этилишини, наҳотки бирор мутасадди ўйлаб кўмаяпти. Менимча, бир-иккита маҳаллани ҳисобга олмасак, аксарият маҳаллаларда кутубхонага эҳтиёж бор. Мавжудларида китоб фонди у қадар бой эмас. Бу бўшлиқни тўлдириш мақсадида мослаштирилган автобус ёки фургонларда янги китобларни олиб келиб тарқатадиган ва бир муддатдан сўнг ийғиб олиб, бошқа худудларга кетадиган кутубхоналар ташкил этилса, аминманки, талабгорлари оз бўлмайди.

Зеро, бундай маънан саёз руҳдаги кўрсатувлар маҳаллардаги ёшлар, оиласар ҳаётида салбий таъсир ўтказилиб мумкин. Тўғриси, ўтказяпти ҳам. Айrim холларда ёш келин-кўёвлар баҳтга, бойлика меҳнатсиз ҳам эришса бўлади, деган хуносага келиб коляпти. Улар енгил, аммо охири вой бўлган ҳаётни танлай бошлапти.

МЕНДА САВОЛ БОР...

«Обод маҳалла», «Обод қишлоқ» ғолиблари қандай сараланади?

Тўлқин САМАДОВ,
Жондор туманидаги «Мирзаён» маҳалласи раиси:

— Эндилика «Обод қишлоқ» ва «Обод маҳалла» дастурларини овоз бериш орқали амалга ошириш белгиланмоқда. Бунда ҳар бир маҳалла бўйича жамоатчилик фикри асосида лойиҳалар тўплами шакллантирилади. Овоз бериш тартибидан хабардормиз. Айтингчи, ғолиб маҳаллаларни саралаб олиш қандай бўлади? Энг кўп овоз олган ташабbuslar ғолиб деб топиладими?

Жамшид НАЗАРБОЕВ,
Камбағалликни қисқартириш ва бандлик вазирлиги масъул ходими:

— Вазирлар Мажкамасининг тегишли қарори билан тасдиқланган «Обод қишлоқ» ва «Обод маҳалла» дастурларини жамоатчилик фикри асосида ташабbusli бюджетлаштириш жараёнлари орқали амалга ошириш тартиби тўғрисида»ги Низомга асосан, ғолиб маҳаллаларни аниқлаш овоз бериш жараёнини бошланшидан аввал кенг жамоатчиликка эълон қилинган ҳолда куйидаги усуллардан бири орқали:

- лойиҳалар тўпламига берилган овозлар сонидан келиб чиқуб;
- аҳолиси сони кам бўлган маҳаллаларга (қишлоқларга) тузатиш көзғициентини кўллаған ҳолда лойиҳалар тўпламига берилган овозлар сонидан келиб чиқуб амалга оширилади.

Овоз бериш жараённи яқунларига кўра, ҳар бир туман (шаҳар) учун

жамғармада шакллантирилган маблағлар доирасида энг юқори кўрсаткичини эгаллаган лойиҳалар тўплами ғолиб деб топилиши учун камиди 100 та овоз тўплаши лозим. Овозлар сони тенг бўлган тақдирда, тенг овоз тўплаган маҳаллалардан энг юқори кўрсаткичини биринчи бўлиб қайд этгани ғолиб деб топилиади.

Лойиҳалар тўплами таркиbidagi тадбирлардан тегишли лойиҳалар тўплами ғериблар овозлар сонининг 50 фоизидан юқори овоз тўплаганларни амалга оширилади. Бунда фуқаролар овоз бериш жараёнida лойиҳалар тўплами таркиbidagi ҳақиқатда маҳалла учун реал муаммо бўлган тадбирларни танлаши лозим. Етарлича овоз тўплай олмаган ғолиб деб топилмаган маҳаллалар бўйича шакллантирилган лойиҳалар тўплами «архив» мақомига ўтказилади. Улар маҳалла раислари томонидан келгуси жараёнларда қайтадан овоз бериш жараёнiga тикланиши мумкин.

Тадбирларни амалга ошириш учун талаб этиладиган маблағнинг дастлабки миқдори тегишилигига кўра тармок корхоналари хулоаси асосида лойиҳа-смета ҳужжатлари бўйича аниқлаштирилади. Тўпламинг дастлабки қийматидан келиб чиқуб, тадбирлар доирасида амалга ошириладиган ишлар (товар, хизматлар) ҳажмини камайтиришга йўл қўйилмайди.

Агар тадбирларнинг дастлабки қийматига нисбатан лойиҳа-смета ҳужжатларига кўра якуний қиймат кўпроқни ташкил этиса, мазкур ҳолатларда кўшимча маблағ тегишли лойиҳалар тўплами таркиbidagi бошқа тадбирлардан иқтисод қилинган маблағлар ёки жамғармадаги мавқуд маблағлар ҳисобидан, шунингдек, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси, ҳалқ депутатлари вилоят ва Тошкент шаҳар Кенгашлари қарорига асосан, тегишлича Қорақалпоғистон Республикаси республика бюджети, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджетларининг кўшимча манбалари ҳисобидан қопланади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси хузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги томонидан 2019 йил 24 сентябрда 0019 раками билан давлат рўйхатидан ўтказилган.

Бош муҳаррир
Бахтиёр АБДУСАТТОРОВ
Ижодий гурух:
Санжар ИСМАТОВ,
Хайрулло АБДУРАҲМОНОВ,
Мансурбек ЖАББОРОВ
Дизайнер:
Абдулазиз АҲМЕДОВ

Mahalla
Ижтимоий-сиёсий, маънавий-мәърифий газета
«Mahalla» nashriyot-matbaa uyı» МЧЖ
МУАССИС:

«Mahalla» nashriyot-matbaa uyı» МЧЖ

Тахририят манзили:
Тошкент шаҳри, Мустақиллик шоҳ кўчаси, 59-йи.
Индекс: 100192
Телефонлар:
Қабулхона: 71 233-39-89,
Обуна бўлуми: 71 233-10-92.
Баҳоси келишилган нархда.
Нашр кўрсаткичи: 148

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: Тошкент шаҳри
Буюк Турон кўчаси 41-йи.
Улчами – А3, 4 босм табоқ.
7 870 нусхада чоп этилди.
Буюртма №: Г-1018
Газета таҳририят компютер марказида саҳифаланди ва оғсет усулида босилди.

